

MONITORUL OFICIAL

AL

ROMÂNIEI

Anul 179 (XXIII) — Nr. 805

PARTEA I
LEGI, DECRETE, HOTĂRĂRI ȘI ALTE ACTE

Marți, 15 noiembrie 2011

SUMAR

Nr.

Pagina

ACTE ALE ORGANELOR DE SPECIALITATE ALE ADMINISTRAȚIEI PUBLICE CENTRALE

2.199/C. — Ordin al ministrului justiției pentru aprobarea Regulamentului privind condițiile de organizare și desfășurare a activităților educative, culturale, terapeutice, de consiliere psihologică și asistență socială din penitenciare	1–32
--	------

ACTE ALE ORGANELOR DE SPECIALITATE ALE ADMINISTRAȚIEI PUBLICE CENTRALE

MINISTERUL JUSTIȚIEI

ORDIN

pentru aprobarea Regulamentului privind condițiile de organizare și desfășurare a activităților educative, culturale, terapeutice, de consiliere psihologică și asistență socială din penitenciare

Având în vedere prevederile art. 64 alin. (11) din Legea nr. 275/2006 privind executarea pedepselor și a măsurilor dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal, cu modificările și completările ulterioare,

luând în considerare dispozițiile art. 186 din Regulamentul de aplicare a Legii nr. 275/2006 privind executarea pedepselor și a măsurilor dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1.897/2006, cu modificările și completările ulterioare,

în temeiul art. 13 din Hotărârea Guvernului nr. 652/2009 privind organizarea și funcționarea Ministerului Justiției, cu modificările și completările ulterioare,

ministrul justiției emite următorul ordin:

Art. 1. — Se aprobă Regulamentul privind condițiile de organizare și desfășurare a activităților educative, culturale, terapeutice, de consiliere psihologică și asistență socială din penitenciare, prevăzut în anexa care face parte integrantă din prezentul ordin.

Art. 2. — Prezentul ordin se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Art. 3. — La data intrării în vigoare a prezentului ordin se abrogă Decizia directorului general al Administrației Naționale a Penitenciarelor nr. 383/2010 privind primirea, cumpărarea,

păstrarea și folosirea de calculatoare personale de către persoanele aflate în executarea pedepselor privative de libertate,

publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 271 din 27 aprilie 2010, precum și orice alte dispoziții contrare.

p. Ministrul justiției,

Lidia Barac,

secretar de stat

București, 28 octombrie 2011.

Nr. 2.199/C.

ANEXĂ

REGULAMENT

privind condițiile de organizare și desfășurare a activităților educative, culturale, terapeutice, de consiliere psihologică și asistență socială din penitenciare

TITLUL I

Dispoziții generale

Art. 1. — (1) Prezentul regulament privind condițiile de organizare și desfășurare a activităților educative, culturale, terapeutice, de consiliere psihologică și asistență socială din penitenciare, denumit în continuare *regulament*, are drept scop stabilirea cadrului de organizare și desfășurare a demersurilor educative, de asistență psihologică și socială derulate cu persoanele private de libertate din unitățile penitenciare subordonate Administrației Naționale a Penitenciarelor.

(2) Domeniul activităților educative, culturale, terapeutice, de consiliere psihologică și asistență socială cuprinde totalitatea demersurilor specifice ariilor de intervenție educațională, psihologică și socială, destinate persoanelor private de libertate, care presupun diferite grade de structurare și complexitate.

(3) În sensul prezentului regulament, termenii și expresiile de mai jos au următoarele semnificații:

a) *persoane private de libertate* — persoanele condamnate la pedeapsa închisorii ori la detențiune pe viață, persoanele arestate preventiv;

b) *loc de deținere* — penitenciarele, penitenciarele-spital, penitenciarele pentru minori și tineri, precum și penitenciarele pentru femei din subordinea Administrației Naționale a Penitenciarelor;

c) *Lege* — Legea nr. 275/2006 privind executarea pedepselor și a măsurilor dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal, cu modificările și completările ulterioare;

d) *Regulament de aplicare a Legii* — Regulamentul de aplicare a Legii nr. 275/2006 privind executarea pedepselor și a măsurilor dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1.897/2006, cu modificările și completările ulterioare;

e) *personalul sectorului reintegrare socială* — personalul angajat cu atribuții în domeniul educației, asistenței psihologice și sociale a persoanelor private de libertate;

f) *direcția de specialitate* — structura specializată, constituită la nivelul Administrației Naționale a Penitenciarelor, care definește, coordonează, implementează și evaluează direcțiile de acțiune în vederea aplicării unitare a politicilor penale în domeniul educației, asistenței psihologice și sociale a persoanelor custodyate în locurile de deținere;

g) *plan individualizat* — planul individualizat de evaluare și intervenție educativă și terapeutică întocmit pentru fiecare persoană condamnată;

h) *angajament* — acordul asumat în scris al persoanei private de libertate privind participarea la demersurile specifice domeniilor educație, asistență psihologică și socială, rezultate în urma consimțământului informat al acesteia;

i) *oferta de activități și programe* — oferta activităților și programelor de educație, asistență psihologică și socială destinate persoanelor private de libertate, existentă la nivelul fiecărui loc de deținere;

j) *coordonatorul sectorului reintegrare socială* — directorul adjunct educație și asistență psihosocială, după caz, șeful serviciului/biroului educație și asistență psihosocială;

k) *program* — suportul de lucru al specialistului care desfășoară activități structurate cu persoanele private de libertate;

l) *mapa documentară a programului* — totalitatea documentelor completate și utilizate pe parcursul derulării unui program, particularizate conform tipului de program desfășurat;

m) *proiect de activitate* — totalitatea documentelor completate și utilizate pe parcursul derulării demersurilor semistructurate.

Art. 2. — (1) Activitățile educative, culturale, terapeutice, de consiliere psihologică și asistență socială din penitenciare se organizează și se desfășoară cu respectarea cerințelor legate de luarea măsurilor necesare pentru siguranța penitenciarelor, precum și a măsurilor de pază, supraveghere, escortare, menținere a ordinii și disciplinei în rândul persoanelor private de libertate.

(2) La activitățile prevăzute la alin. (1) participă persoane private de libertate repartizate în același regim de executare. Directorul unității poate aproba participarea persoanelor private de libertate repartizate în regimuri de executare diferite, cu respectarea următoarelor condiții:

a) persoanele private de libertate au o conduită corespunzătoare;

b) au fost luate măsurile de siguranță specifice regimului de executare superior ca grad de severitate, necesare menținerii ordinii și disciplinei pe perioada desfășurării activităților.

Art. 3. — Condițiile de organizare și desfășurare a activităților educative, culturale, terapeutice, de consiliere psihologică și asistență socială din penitenciare se stabilesc pentru a asigura accesul persoanelor private de libertate la activități și programe pe parcursul traseului execuțional, în vederea îmbunătățirii statusului psihosocial, educațional și a facilitării reinserției sociale a acestora.

Art. 4. — Organizarea și desfășurarea activităților educative, culturale, terapeutice, de consiliere psihologică și asistență socială din penitenciare se realizează cu respectarea următoarelor principii și valori:

a) respect față de lege;

b) umanism;

c) acces nediscriminatoriu la educație, asistență psihologică și socială;

d) individualizarea intervenției;

e) prioritizarea intervenției;

f) continuitatea intervenției;

g) integritate și profesionalism;

h) multidisciplinaritate;

i) deschidere către comunitate.

Art. 5. — (1) Activitățile educative, culturale, terapeutice, de consiliere psihologică și asistență socială din penitenciare se organizează și se desfășoară în funcție de:

- a) standardele naționale în domeniul educației, asistenței psihologice și sociale a persoanelor private de libertate;
- b) caracteristicile și nevoile educative, psihologice și sociale ale persoanelor private de libertate;
- c) momentul traseului execuțional;
- d) tipul regimului de executare a pedepsei privative de libertate;
- e) specificul fiecărui loc de deținere.

(2) Standardele naționale în domeniul educației, asistenței psihologice și sociale a persoanelor private de libertate se stabilesc prin decizie a directorului general al Administrației Naționale a Penitenciarelor.

Art. 6. — (1) Activitățile educative, culturale, terapeutice, de consiliere psihologică și asistență socială din penitenciare se organizează și se desfășoară de către personalul sectorului reintegrare socială, în conformitate cu metodologiile specifice și atribuțiile prevăzute în fișele posturilor.

(2) Cu ocazia organizării și desfășurării activităților specifice personalului sectorului reintegrare socială, atunci când sunt identificate situații ce pun în pericol cadrul instituțional, integritatea psihosomatică a unor persoane ori siguranța locurilor de deținere, superiorul ierarhic este informat în vederea întreprinderii măsurilor ce se impun.

TITLUL II

Educația, asistența psihologică și socială

CAPITOLUL I

Demersurile educative, de asistență psihologică și socială

Art. 7. — Demersurile specifice personalului de reintegrare socială se desfășoară pe 3 domenii de intervenție: educație, asistență psihologică și asistență socială.

Art. 8. — (1) Demersurile educative, de asistență psihologică și socială, în funcție de gradul de structurare și complexitate, sunt:

a) structurate, având o structură dată și conținut predefinit, cu grad crescut de complexitate, elaborate sau avizate de către direcția de specialitate;

b) semistructurate, având o structură predefinită, cu grad mediu de complexitate, desfășurate la nivelul locului de deținere.

(2) Demersurile educative, de asistență psihologică și socială, în funcție de adresabilitate, sunt:

a) cu caracter general, adresându-se tuturor persoanelor private de libertate;

b) cu caracter specific, adresându-se anumitor categorii de persoane private de libertate, ținând cont de caracteristicile psihopedagogice, psihocomportamentale, de vârstă, sex și stare de sănătate.

CAPITOLUL II

Activitățile și programele de educație, asistență psihologică și socială

Art. 9. — (1) Programele de educație, asistență psihologică și socială reprezintă demersuri structurate, constituite din ansamblul activităților care utilizează metode și tehnici specifice fiecărui domeniu de intervenție, orientate spre compensarea nevoilor sau riscurilor identificate, din perspectiva comportamentului infracțional.

(2) Programele de educație, asistență psihologică și socială, implementate în locurile de deținere, sunt elaborate de direcția de specialitate din cadrul Administrației Naționale a Penitenciarelor sau avizate de aceasta, la propunerea personalului de reintegrare socială ori a colaboratorilor externi.

(3) Programele de educație, asistență psihologică și socială sunt aplicate în forma transmisă de direcția de specialitate, metodele de lucru putând fi adaptate la specificul grupului și al fiecărui loc de deținere.

Art. 10. — La inițierea și derularea unor programe noi, personalul de reintegrare socială din locurile de deținere are în vedere următoarele etape:

a) stabilirea nevoilor educaționale, psihologice și sociale identificate la nivelul populației carcerale, care reclamă elaborarea unor noi programe;

b) elaborarea propriu-zisă a programului;

c) înaintarea spre avizare și aprobare către șefii ierarhici, la nivelul locului de deținere;

d) înaintarea spre avizare către direcția de specialitate;

e) pilotarea programului și consemnarea observațiilor necesare adaptării conținuturilor;

f) revizuirea programului sub aspectul conținutului sau al metodologiei de lucru;

g) înaintarea spre avizare șefilor ierarhici și aprobarea de către directorul unității a formei revizuite a programului;

h) desfășurarea programului în forma revizuită;

i) înaintarea lui către direcția de specialitate în vederea diseminării la nivelul locurilor de deținere.

Art. 11. — Activitățile de educație, asistență psihologică și socială reprezintă demersuri semistructurate de tipul evaluare, consiliere și informare, orientate spre cunoaștere, autocunoaștere, dezvoltare personală, stimulare aptitudinală, vocațională, petrecere a timpului liber sau creație.

Art. 12. — (1) Participarea persoanelor private de libertate la programele și activitățile de educație, asistență psihologică și socială se realizează, de regulă, în baza recomandărilor consemnate de specialiști în planul individualizat.

(2) Recomandările consemnate în planul individualizat sunt formulate consecutiv evaluării multidisciplinare efectuate de specialiștii sectorului reintegrare socială.

Art. 13. — Oferta de activități și programe este adusă la cunoștința persoanelor private de libertate în perioada de carantină și observare și se pune la dispoziția persoanelor aflate în executarea pedepselor, în penitenciare, în locuri accesibile.

Art. 14. — Programele și activitățile de educație, asistență psihologică și socială derulate în locurile de deținere sunt: obligatorii, opționale și facultative.

Art. 15. — (1) Programele sau activitățile consemnate ca recomandări în planul individualizat sunt considerate obligatorii pentru persoanele condamnate, după luarea la cunoștință și semnarea angajamentului de participare la planul individualizat.

(2) Recomandările specialiștilor pentru programele și activitățile obligatorii se consemnează în planul individualizat atunci când persoana condamnată îndeplinește criteriile necesare pentru includere, ținându-se cont de prioritizarea intervențiilor.

(3) În situația în care, ca urmare a finalizării unui program obligatoriu, persoana condamnată nu a atins obiectivele stabilite, specialistul poate consemna în planul individualizat, în mod justificat, recomandarea de repetare a demersului.

Art. 16. — (1) Programele și activitățile opționale sunt demersurile care, prin obiectivele stabilite, răspund aceluiași tip de nevoie identificată, persoanele condamnate putând opta pentru participarea la cel puțin unul dintre acestea.

(2) Programul sau activitatea devine obligatorie în urma exprimării opțiunii și se consemnează în planul individualizat.

Art. 17. — (1) Programele și activitățile facultative sunt acele demersuri cu caracter general, care se adresează tuturor persoanelor private de libertate, fără a exista obligativitatea participării.

(2) Programele și activitățile facultative nu se consemnează ca recomandări în planul individualizat.

Art. 18. — (1) Organizarea și desfășurarea demersurilor semistructurate cu caracter general, altele decât cele de evaluare a persoanelor private de libertate, se realizează în baza proiectului de activitate elaborat la nivelul fiecărui loc de deținere.

(2) Proiectul de activitate cuprinde:

a) justificarea;

b) scopul;

- c) tabelul nominal cu participanții;
- d) resursele umane și materiale;
- e) desfășurarea propriu-zisă a activității;
- f) raportul de evaluare finală.

(3) Proiectul de activitate constituie obiect al controlului administrativ și de specialitate.

CAPITOLUL III

Activitățile și programele desfășurate cu minorii, tinerii și femeile

Art. 19. — (1) Din perspectiva intervenției educative, psihologice și sociale sunt considerate persoane private de libertate, cu cerințe speciale de asistență și protecție, minorii, tinerii și femeile.

(2) Intervenția recuperativă destinată categoriilor de persoane menționate la alin. (1) necesită activități și metode de lucru specifice, integrate într-un demers recuperativ adaptat particularităților psihosomatice și nevoilor de dezvoltare personală ale acestora.

Art. 20. — Activitatea de recuperare socială și morală a minorilor, tinerilor și femeilor din sistemul penitenciar se circumscrie, cu prioritate, următoarelor obiective: asigurarea unui climat cu potențial educativ în locurile de deținere, conferirea de utilitate timpului petrecut în detenție, reducerea vulnerabilității psihologice și sociale a celor custodiați, precum și implicarea acestora în activități destinate creșterii șanselor de reintegrare socială.

Art. 21. — Pentru minori, tineri și femei, direcția de specialitate elaborează programe de educație, asistență psihologică și socială speciale, adaptate particularităților psihosomatice și nevoilor de dezvoltare personală identificate.

CAPITOLUL IV

Adaptarea la condițiile privării de libertate

Art. 22. — Toate persoanele private de libertate, aflate în perioada de carantină și observare, sunt incluse într-un program multidisciplinar care vizează:

a) cunoașterea și evaluarea nevoilor fiecărei persoane private de libertate din perspectivă educativă, psihologică și socială, în vederea formulării recomandărilor de specialitate. Pentru persoanele condamnate, acestea sunt consemnate în planul individualizat și fundamentează propunerile pentru stabilirea regimului de executare a pedepsei privative de libertate;

b) informarea fiecărei persoane private de libertate cu privire la regulamentul de ordine interioară din locul de deținere, actele normative din domeniul executării pedepselor privative de libertate, oferta de programe și activități existentă în unitate, activitățile productive, asistența religioasă, regulile de igienă colectivă și individuală. Tematica informativă a programului poate fi completată cu alte informații de interes.

Art. 23. — De regulă, durata programului de adaptare la condițiile privării de libertate este de 21 de zile.

Art. 24. — (1) Responsabilul programului de adaptare la condițiile privării de libertate este un educator, ceilalți specialiști susținând activitățile de evaluare și informare ce le revin, conform domeniului de competență și planificării ședințelor de lucru din cadrul programului.

(2) În vederea unei informări complete a persoanelor private de libertate, la activitățile programului pot fi invitați pentru a susține anumite teme, conform domeniului de competență, reprezentanți ai conducerii locului de deținere, ai sectorului siguranța deținerii și regim penitenciar, medical, evidență deținuți și organizarea muncii.

CAPITOLUL V

Pregătirea pentru liberare

Art. 25. — Toate persoanele condamnate, aflate în perioada premergătoare analizării în comisia de propuneri pentru liberare condiționată, sunt incluse într-un program multidisciplinar care vizează:

a) informarea persoanelor condamnate cu privire la pașii care trebuie urmați după liberarea din penitenciar, în scopul reintegrării sociale;

b) identificarea și familiarizarea cu elementele de suport social, care pot oferi asistența necesară facilitării reintegrării sociale;

c) acordarea de asistență psihologică, în vederea facilitării reintegrării sociale;

d) crearea premiselor pentru acordarea asistenței postpenale în cazul persoanelor care urmează să fie puse în libertate.

Art. 26. — (1) De regulă, programul de pregătire pentru liberare este inițiat cu până la 3 luni înainte de data stabilită în vederea analizării persoanei condamnate în comisia de propuneri pentru liberare condiționată sau înainte de termenul stabilit pentru punerea în libertate.

(2) În situația în care persoana condamnată a fost amânată până la un termen ulterior, în vederea reanalizării în comisia de propuneri pentru liberare condiționată, programul poate fi reluat.

Art. 27. — (1) Responsabilul programului de pregătire pentru liberare este, de regulă, asistentul social, ceilalți specialiști susținând activitățile de evaluare și informare ce le revin, conform domeniului de competență și planificării ședințelor de lucru din cadrul programului.

(2) La activitățile programului pot fi invitați reprezentanți ai serviciilor de probațiune, agenților de ocupare a forței de muncă, centrelor comunitare de reabilitare socială, conform domeniului de competență.

(3) La finalizare, responsabilul programului de pregătire pentru liberare comunică agenților pentru ocuparea forței de muncă date cu privire la persoanele care vor fi puse în libertate.

Art. 28. — Detaliile referitoare la modalitatea de transmitere a datelor și documentației către serviciile de probațiune, precum și către alte instituții cu atribuții privind persoanele condamnate care urmează să fie puse în libertate se stabilesc în cadrul protocoalelor de colaborare încheiate la nivel central sau local.

CAPITOLUL VI

Convorbirile individuale de informare

Art. 29. — Convorbirile individuale de informare sunt desfășurate de către personalul sectorului reintegrare socială, în scopul informării persoanelor private de libertate cu privire la anumite aspecte pentru care acestea solicită sprijin sau îndrumare.

Art. 30. — (1) În cadrul convorbirilor individuale de informare, personalul sectorului reintegrare socială realizează o selecție a aspectelor problematice comunicate de persoanele private de libertate, reținându-le spre soluționare pe acelea care îi revin ca responsabilitate conform domeniului și limitelor de competență.

(2) În situația în care aspectele problematice comunicate exced domeniului de responsabilitate sau limitelor de competență profesională, persoanele private de libertate sunt informate cu privire la persoana ori compartimentul abilitat în soluționarea acestora.

Art. 31. — Modalitatea și condițiile de desfășurare a convorbirilor individuale de informare sunt aduse la cunoștința persoanelor private de libertate în perioada de carantină și observare și se reamintesc acestora ori de câte ori este necesar.

Art. 32. — Convorbirile individuale de informare se desfășoară zilnic de către personalul cu atribuții în acest sens, în conformitate cu documentele de planificare întocmite la nivelul sectorului reintegrare socială.

Art. 33. — Convorbirile individuale de informare au o durată scurtă, pentru a se asigura conform orarului accesul zilnic al tuturor persoanelor solicitante. În situația în care acest lucru nu este posibil, convorbirile individuale de informare se reprogramează în maximum 24 de ore.

Art. 34. — Informațiile obținute în cadrul convorbirilor individuale de informare desfășurate cu persoanele private de libertate, precum și modalitatea de soluționare se consemnează în registrul specialistului care a desfășurat activitatea, conform rubricilor prevăzute.

TITLUL III

Domeniul educație

CAPITOLUL I

Considerații generale

Art. 35. — (1) Domeniul educație cuprinde totalitatea programelor și activităților de învățare, instruire, stimulare aptitudinală, vocațională, petrecere a timpului liber sau de creație, care urmăresc dezvoltarea unor comportamente prosociale, autonome și responsabile în cadrul comunității.

(2) Programele și activitățile educative au drept scop evaluarea și compensarea nevoilor educative ale persoanelor private de libertate, facilitând reintegrarea socială a acestora.

Art. 36. — Categoriile de personal care pot desfășura activități educative sunt: ofițerii de educație, preoții, monitorii sportivi, agenții tehnici, agenții și personalul contractual cu atribuții în domeniul educației, prevăzute în fișa postului.

Art. 37. — Documentele în care se înregistrează demersurile educative derulate cu persoanele private de libertate sunt:

- a) orarul specialistului prevăzut în anexa nr. 1;
- b) registrul specialistului prevăzut în anexa nr. 2;
- c) registrul inventar de evidență a documentelor de bibliotecă;
- d) fișă individuală de evidență a titlurilor împrumutate prevăzută în anexa nr. 3;
- e) fișele specifice din dosar;
- f) fișa de consiliere individuală prevăzută în anexa nr. 4;
- g) mapa documentară a programului educativ prevăzută în anexa nr. 5;
- h) proiectul de activitate;
- i) documentele întocmite cu ocazia întrunirii comisiilor prevăzute de Lege;
- j) documentele întocmite la solicitarea instanței sau în vederea completării dosarului de grațiere individuală.

CAPITOLUL II

Evaluarea educativă

Art. 38. — (1) Evaluarea educativă, ca parte integrantă a evaluării multidisciplinare, fundamentează proiectarea oricărui demers de educație și are în vedere identificarea principalelor caracteristici și nevoi educative, în scopul orientării intervenției specifice.

(2) Concluziile evaluărilor educative ale persoanelor condamnate fundamentează completarea documentelor necesare luării deciziilor în cadrul comisiilor constituite la nivelul locurilor de deținere.

Art. 39. — Evaluarea inițială se realizează în perioada de carantină și observare, în cadrul programului de adaptare la condițiile privării de libertate, și reprezintă o diagnoză a principalelor nevoi educative identificate la persoanele private de libertate, în vederea stabilirii demersurilor specifice.

Art. 40. — (1) Evaluarea periodică se realizează pe parcursul executării pedepsei și are rolul de a evidenția evoluția înregistrată de persoanele private de libertate, în plan educațional, precum și de a identifica alte nevoi educative.

(2) Evaluarea persoanelor private de libertate pe parcursul executării pedepsei se realizează obligatoriu în săptămâna premergătoare analizării în comisia de individualizare a regimului de executare a pedepselor privative de libertate, în condițiile prevăzute de Lege.

(3) Pentru persoanele condamnate repartizate în regimurile deschis și semideschis, evaluarea periodică se realizează cel puțin o dată la 6 luni, dar nu mai târziu de termenele stabilite de Lege.

(4) Pentru persoanele condamnate repartizate în regimurile închis și maximă siguranță, evaluarea periodică se realizează cel puțin o dată la 12 luni, dar nu mai târziu de termenele stabilite de Lege.

Art. 41. — Evaluarea finală se realizează la sfârșitul executării pedepsei și analizează evoluția persoanelor condamnate ca urmare a parcurgerii demersurilor educative.

Art. 42. — Direcția de specialitate pune la dispoziția personalului din domeniul educație din fiecare loc de deținere instrumente de identificare a nevoilor educative.

Art. 43. — Informațiile de specialitate rezultate în urma evaluărilor se consemnează în documentele de lucru specifice și în câmpurile aferente domeniului educație din aplicația informatică.

CAPITOLUL III

Consilierea educațională

Art. 44. — Consilierea educațională este demersul semistructurat cu caracter specific, proactiv, de orientare și învățare a persoanelor private de libertate, susținut în vederea creșterii potențialului de responsabilizare și dezvoltare a individului și a formării unor repere valorice corecte, la care acesta să se poată raporta ulterior cu ușurință.

Art. 45. — Consilierea educațională este consecutivă unei evaluări de specialitate și ajută persoanele private de libertate în conștientizarea resurselor personale și înțelegerea oportunităților educaționale — școlare, profesionale și vocaționale, pe care le au la dispoziție.

Art. 46. — Demersurile de asistență educațională, realizate la solicitarea persoanelor private de libertate, care nu impun continuitatea intervenției, sunt asimilate convorbirilor individuale de informare.

CAPITOLUL IV

Programele educative

Art. 47. — Programele educative reprezintă ansamblul demersurilor structurate care utilizează metode și tehnici psihopedagogice și au drept scop compensarea nevoilor educative ale persoanelor private de libertate identificate în procesul de evaluare, facilitând astfel reintegrarea socială a acestora.

Art. 48. — (1) Programele educative au caracter general, adresându-se tuturor persoanelor private de libertate.

(2) Conținuturile programelor educative corespund unor domenii de tipul: alfabetizare, comportament civic, viață de familie, sănătate, cultură generală, educație fizică și sport.

Art. 49. — Standardul minim privind organizarea și desfășurarea programelor educative impune respectarea unui număr de 12 ședințe, cu o frecvență de cel puțin o ședință pe săptămână.

Art. 50. — Organizarea și desfășurarea programelor educative la nivelul fiecărui loc de deținere se realizează în baza programului elaborat sau avizat la nivelul direcției de specialitate și a mapei documentare a programului educativ.

Art. 51. — Responsabilul unui program educativ este educatorul desemnat să organizeze și să susțină tematica prevăzută în cadrul programului.

Art. 52. — Programul educativ cuprinde următoarele elemente:

- a) denumirea programului educativ;
- b) justificarea inițierii acestuia;
- c) scopul;
- d) obiectivele generale;
- e) durata și frecvența;
- f) grupul-țintă;
- g) metodologia de lucru;
- h) resursele materiale și umane implicate;
- i) formele de evaluare;
- j) tematica;
- k) descrierea fiecărei întâlniri de lucru;
- l) fișele de muncă independentă;
- m) materialul-suport al activităților.

Art. 53. — Denumirea programului educativ se referă la titlul programului, cu relevanță pentru scopul acestuia.

Art. 54. — Justificarea inițierii unui program educativ vizează necesitatea aplicării acestuia în vederea compensării nevoilor educative identificate la nivelul populației carcerale.

Art. 55. — Scopul programului se stabilește în funcție de aria de intervenție și se formulează, de regulă, printr-o singură propoziție sau frază, care indică finalitatea urmărită prin aplicarea programului.

Art. 56. — Obiectivele generale se formulează în concordanță cu scopul programului și reprezintă o scurtă detaliere a rezultatelor urmărite, în termeni de achiziții observabile sau măsurabile.

Art. 57. — Grupul-țintă cărui i se adresează programul reprezintă categoria de persoane private de libertate care au ca trăsătură comună același tip de nevoie educativă identificată.

Art. 58. — (1) Metodologia de lucru cuprinde ansamblul metodelor, tehnicilor și instrumentelor utilizate pentru îndeplinirea obiectivelor stabilite.

(2) Metodele și tehnicile de lucru selectate sunt cu precădere interactive, pentru a facilita înțelegerea și asimilarea informațiilor.

Art. 59. — (1) Resursele necesare inițierii și derulării programelor educative includ componenta umană și cea materială în vederea concretizării obiectivelor stabilite.

(2) Resursele umane se referă la toate persoanele implicate în desfășurarea programelor educative, atât din cadrul locului de deținere, cât și din afara acestuia.

(3) Resursele materiale se referă la spațiile necesare, suportul logistic și materialele care asigură buna desfășurare a programului.

Art. 60. — Formele de evaluare includ evaluarea inițială, continuă și finală a persoanelor private de libertate și modalitățile concrete de realizare, în vederea evidențierii progreselor înregistrate pe parcursul desfășurării programului educativ.

Art. 61. — Tematica unui program educativ include denumirea și succesiunea temelor ce urmează să fie abordate în cadrul ședințelor prevăzute în program, precum și secvențele de recapitulare sau de evaluare a conținuturilor parcurse.

Art. 62. — Fiecare ședință prevăzută în program se detaliază precizându-se: denumirea temei, durata, obiectivele operaționale, precum și descrierea etapelor de desfășurare a ședinței în concordanță cu prezentarea conținutului propriu-zis.

Art. 63. — (1) Obiectivele operaționale reprezintă anticiparea rezultatelor la care trebuie să ajungă participanții la finalul unei ședințe.

(2) Formularea obiectivelor operaționale reflectă activitatea persoanelor private de libertate participante la programul educativ și respectă următoarele reguli:

- a) să fie clare, explicite și să exprime câte o singură acțiune;
- b) să descrie un comportament observabil și măsurabil prin utilizarea verbelor de acțiune la modul conjunctiv prezent;
- c) să fie accesibile majorității participanților și realizabile în intervalul de timp prevăzut;
- d) pentru fiecare ședință să fie formulate maximum 4 obiective.

Art. 64. — În detalierea fiecărei ședințe este necesară respectarea unei structuri care evidențiază etapele principale: momentul organizatoric și de captare a atenției, desfășurarea activității, asigurarea feed-back-ului, evaluarea, aprecierile și recomandările cu privire la participarea celor prezenți la activitate.

Art. 65. — Transmiterea, fixarea și consolidarea conținuturilor programului sunt susținute de fișele de muncă independentă și materialul-suport al activităților.

Art. 66. — (1) Mapa documentară a programului educativ cuprinde:

- a) coperta mapei documentare a programului;
- b) justificarea inițierii și derulării programului, raportat la specificul nevoilor identificate la nivelul fiecărui loc de deținere;
- c) anunțul derulării acestuia și condițiile de participare;
- d) angajamentul de participare la program;
- e) tabelul nominal cu participanții;
- f) orarul programului;

g) prezența persoanelor private de libertate incluse în program;

h) fișele de evaluare individuale;

i) raportul de evaluare finală a desfășurării programului.

(2) Modelele documentelor prevăzute la alin. (1) lit. a), c), d), e), f), g) și i) se regăsesc în anexa nr. 5.

(3) Mapa documentară a programului educativ constituie obiect al controlului administrativ și de specialitate.

Art. 67. — Responsabilul programului depune la mapa documentară a programului evaluările și, după caz, rezultatele probelor practice obținute de către fiecare persoană privată de libertate participantă.

CAPITOLUL V

Metodologia și normele privind înscrierea și participarea la cursurile de instruire școlară

Art. 68. — (1) Activitatea de instruire școlară a persoanelor private de libertate este parte componentă a sistemului de învățământ special.

(2) Instruirea școlară se adresează persoanelor private de libertate care au primit o condamnare definitivă la executarea pedepsei cu închisoarea.

Art. 69. — Administrația Națională a Penitenciarelor, prin direcția de specialitate, întreprinde demersuri pentru încheierea protocolului de colaborare între Ministerul Justiției și Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului, în vederea stabilirii cadrului general de organizare și desfășurare a activităților de instruire școlară a persoanelor condamnate.

Art. 70. — (1) Instruirea școlară a minorilor, a tinerilor și a persoanelor adulte analfabete, în locurile de deținere, reprezintă o prioritate pentru reintegrarea socială a acestora, aspect consemnat în planul individualizat din dosar.

(2) Persoanele condamnate pot desfășura activități productive în perioada în care participă la cursurile de instruire școlară, cu condiția ca cele două tipuri de activități derulate să nu depășească durata muncii prestate, conform prevederilor legale în vigoare.

Art. 71. — Persoanele condamnate care nu pot fi înscrise la cursurile școlare și nu dispun de cunoștințe elementare de scris-citit, precum și persoanele arestate preventiv sunt incluse în programul de alfabetizare coordonat de către un educator anume desemnat.

Art. 72. — În fiecare loc de deținere este desemnat un educator responsabil cu coordonarea activității de instruire școlară.

Art. 73. — (1) Înscrierea persoanelor condamnate la cursurile școlare se face ținându-se cont de nevoile educative ale acestora și în baza recomandărilor consemnate în planul individualizat din dosar.

(2) Pentru persoanele condamnate este obligatorie frecventarea învățământului de stat obligatoriu, înscrierea acestora la cursurile școlare realizându-se în funcție de arile prioritare de intervenție individualizată, ținându-se cont de conduită și de posibilitățile locului de deținere.

Art. 74. — Înscrierea persoanelor private de libertate la cursuri școlare se face cu avizul medicului de unitate.

Art. 75. — (1) Persoanele private de libertate, care încep executarea pedepsei după data maximă admisă pentru înscrierea la cursuri școlare, pot fi incluse cu acceptul unității de învățământ în colectivul școlar corespunzător ultimei clase absolvite, urmărindu-se reactualizarea cunoștințelor anterior dobândite.

(2) Acestea nu vor figura în documentele școlare specifice și nu vor înregistra modificări în situația școlară.

Art. 76. — În baza statisticii referitoare la nevoile de instruire școlară identificate, coordonatorul sectorului reintegrare socială ia legătura cu inspectoratul școlar, în vederea înființării unei unități de învățământ de sine stătătoare în cadrul penitenciarului sau pentru desemnarea unei unități școlare cu care va colabora în vederea organizării programelor școlare, nu mai târziu de luna noiembrie a anului în curs, pentru anul școlar următor.

Art. 77. — (1) Între penitenciare și instituțiile de învățământ partenere se încheie, cu avizul consilierului juridic al unității, protocoale de colaborare.

(2) Protocolul de colaborare cuprinde numărul de clase și catedre necesare pentru fiecare an școlar, orarul de derulare al activităților instructiv-educative, condițiile în care persoanele condamnate participă la cursuri și examene, precum și obligațiile și îndatoririle fiecărei părți.

Art. 78. — Structura anului școlar, documentele școlare, precum și metodologia organizării examenelor de absolvire a cursurilor de școlarizare și profesionalizare sunt similare cu cele aparținând sistemului național de învățământ.

Art. 79. — Diplomele de studii, adeverințele, certificatele de absolvire și foile matricole se eliberează de către unitatea de învățământ, în conformitate cu prevederile legale în vigoare.

Art. 80. — (1) Coordonatorul sectorului reintegrare socială ține legătura cu reprezentanții unităților școlare desemnate pentru fiecare nivel de învățământ de către inspectoratul școlar județean, pentru stabilirea oportunității și a condițiilor de organizare a cursurilor școlare.

(2) Acesta stabilește, în colaborare cu unitatea de învățământ care școlarizează persoanele private de libertate, numărul de clase și catedre necesare pentru fiecare an școlar, precum și orarul de derulare al activităților instructiv-educative.

Art. 81. — Directorul locului de deținere ia măsuri pentru ca regulile de desfășurare a activităților instructiv-educative destinate persoanelor private de libertate să fie incluse în regulamentul de ordine interioară și să fie expuse în spațiile destinate activităților de instruire școlară.

Art. 82. — (1) La întocmirea orarului se ține cont ca durata unei ore de curs să corespundă prevederilor normative referitoare la activitatea didactică, valabile pentru sistemul național de învățământ.

(2) În situații deosebite, la solicitarea locului de deținere, pentru o perioadă determinată, durata orelor de curs poate fi scurtată, cu aprobarea inspectoratului școlar în a cărui rază teritorială este situat penitenciarul.

Art. 83. — (1) În cazul săvârșirii de abateri foarte grave sau fapte care întrunesc elementele constitutive ale unei infracțiuni, pentru a asigura condițiile de siguranță și legalitate a executării pedepselor privative de libertate, educatorul responsabil întocmește un raport cu propunere motivată, în baza căruia directorul locului de deținere poate dispune suspendarea sau excluderea persoanei condamnate de la activitățile de instruire școlară și informează conducerea unității de învățământ organizatoare cu privire la măsura luată.

(2) Excluderea din programul de instruire școlară se consemnează în dosar și în câmpul aferent domeniului educație din aplicația informatică.

Art. 84. — (1) Șeful serviciului siguranță și șeful serviciului educație informează personalul didactic repartizat să își desfășoare activitatea în interiorul locului de deținere, cu privire la regulile care trebuie respectate pe parcursul desfășurării activităților, în baza unui proces-verbal.

(2) Încălcarea regulilor prevăzute la alin. (1) de către cadrele didactice conduce la informarea în scris a unității de învățământ, în vederea înlocuirii acestora, după caz, dispunându-se măsurile legale ce se impun.

Art. 85. — (1) Educatorul responsabil are obligația să verifice prezența la cursurile de instruire școlară a persoanelor condamnate.

(2) La finalul fiecărui an școlar, situația întocmită de unitatea de învățământ referitoare la persoanele condamnate care au promovat anul de învățământ este înaintată de către educatorul responsabil șefului sectorului evidență deținuți și organizarea muncii, în vederea acordării zilelor câștig.

Art. 86. — Documentele referitoare la instruirea școlară a persoanelor private de libertate elaborate și aflate în gestiunea reprezentanților administrației penitenciare fac obiectul controlului de specialitate și administrativ.

CAPITOLUL VI

Metodologia și normele privind înscrierea și participarea la cursuri și examene aferente învățământului universitar

Art. 87. — (1) În vederea aprobării inițierii demersurilor de înscriere și participare la cursurile universitare, persoana condamnată adresează o cerere directorului locului de deținere.

(2) Aprobarea în vederea inițierii demersurilor de înscriere și participare la cursuri universitare a persoanelor condamnate este condiționată de conduita acestora, de celelalte criterii prevăzute de Lege și se poate obține pe baza recomandărilor cuprinse în planul individualizat.

(3) În vederea obținerii aprobării de participare la cursuri universitare și a întreprinderii de către administrația locului de deținere a demersurilor necesare încheierii unui protocol de colaborare cu instituția de învățământ superior, persoanele condamnate trebuie să facă dovada faptului că îndeplinesc cumulativ următoarele criterii:

a) să prezinte documentele de studii care certifică ultimul nivel de școlarizare absolvit;

b) să prezinte avizul favorabil de înscriere la cursuri primit din partea instituției de învățământ superior;

c) să prezinte chitanța de achitare a primei taxe școlare;

d) să completeze un angajament scris, în care se obligă pe viitor la suportarea cheltuielilor aferente taxelor școlare, deplasării la cursuri și susținerii examenelor.

Art. 88. — (1) Penitenciarul încheie protocoale de colaborare cu instituțiile de învățământ superior, care asigură cursuri de învățământ universitar la distanță sau în forma frecvenței reduce.

(2) În aceste protocoale se stabilesc detaliile referitoare la: orar, planificarea și modalitatea de susținere a examenelor, în funcție de condițiile materiale pe care le poate pune la dispoziție locul de deținere, comunicarea rezultatelor obținute, accesul în locul de deținere a comisiilor formate din cadre didactice în vederea desfășurării activităților specifice.

Art. 89. — (1) Persoanele condamnate înscrise la activități de instruire școlară și învățământ universitar sunt transferate în condițiile Legii, cu posibilitatea continuării cursurilor.

(2) În situația transferării în vederea executării pedepsei, anterior finalizării activităților prevăzute la alin. (1), recomandările din planul individualizat sunt revizuite obligatoriu în unitatea de destinație.

CAPITOLUL VII

Metodologia și normele privind înscrierea și participarea la activități și cursuri de formare profesională

Art. 90. — (1) Formarea profesională vizează ansamblul cursurilor de calificare și recalificare în diverse meserii destinate persoanelor private de libertate și se organizează în locurile de deținere, conform prevederilor legale.

(2) *Calificarea*, respectiv *recalificarea* reprezintă pregătirea profesională pentru dobândirea unui ansamblu de competențe care permit unei persoane să desfășoare activități specifice uneia sau mai multor ocupații.

Art. 91. — În penitenciare se organizează, în condițiile Legii, și activități de inițiere, perfecționare, specializare în diverse meserii:

a) *inițierea* reprezintă dobândirea uneia sau mai multor competențe specifice unei calificări, conform standardului ocupațional ori de pregătire profesională;

b) *perfecționarea*, respectiv *specializarea* reprezintă pregătirea profesională pentru dezvoltarea sau completarea cunoștințelor, deprinderilor ori competențelor profesionale ale unei persoane care deține deja o calificare, respectiv dezvoltarea competențelor în cadrul aceleiași calificări, dobândirea de competențe noi în aceeași arie ocupațională sau într-o arie ocupațională nouă, dobândirea de competențe de bază ori competențe tehnice noi, specifice mai multor ocupații.

Art. 92. — (1) Administrația Națională a Penitenciarelor, prin direcția de specialitate, întreprinde demersuri pentru încheierea

protocolului de colaborare cu Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă, în vederea stabilirii cadrului general de organizare și desfășurare a activităților de formare profesională a persoanelor condamnate.

(2) Penitenciarele întreprind demersuri pentru încheierea protocoalelor de colaborare cu agențiile pentru ocuparea forței de muncă, precum și cu alți furnizori acreditați în vederea stabilirii condițiilor concrete de organizare și desfășurare a activităților de formare profesională a persoanelor condamnate.

Art. 93. — În fiecare loc de deținere este desemnat un educator responsabil pentru coordonarea activității de formare profesională care întreprinde toate demersurile necesare demarării și desfășurării acesteia.

Art. 94. — (1) Selecția persoanelor condamnate în vederea participării la activitățile de formare profesională se realizează de către educatorul responsabil.

(2) Selecția persoanelor condamnate la activitățile de formare profesională se face ținându-se cont de nevoile educative ale acestora, de conduita pe timpul executării pedepsei și în baza recomandărilor consemnate în planul individualizat.

Art. 95. — (1) Înscrierea persoanelor condamnate la cursurile de inițiere, calificare, recalificare, perfecționare, respectiv specializare profesională se realizează în baza cererilor scrise și a aprobării directorului locului de deținere.

(2) Persoanele condamnate care solicită să urmeze cursuri de formare profesională se preocupă de obținerea și prezentarea actelor necesare înscrierii.

Art. 96. — Nefinalizarea cursurilor de inițiere, calificare, recalificare, perfecționare, respectiv specializare profesională se consemnează în dosar și în câmpurile aferente domeniului educație din aplicația informatică.

Art. 97. — (1) Eliberarea diplomelor și certificatelor de absolvire se face de către furnizorul de formare profesională.

(2) La finalizarea cursului de inițiere, calificare, recalificare, perfecționare, respectiv specializare profesională educatorul responsabil înaintează sectorului evidență deținuți și organizarea muncii tabelul nominal cu participanții, întocmit de furnizorul de formare profesională, în vederea acordării zilelor câștig pentru absolvenți.

(3) Educatorul responsabil depune la dosar copii ale documentelor care atestă absolvirea.

Art. 98. — De regulă, persoanele condamnate înscrise la cursuri de inițiere, calificare și recalificare sunt transferate în alt loc de deținere după finalizarea cursurilor.

Art. 99. — În penitenciare se organizează în colaborare cu agențiile pentru ocuparea forței de muncă activități de informare, consiliere și medierea muncii, conform prevederilor legale, în care se prezintă persoanelor private de libertate serviciile oferite de această instituție, precum și lista locurilor de muncă disponibile.

Art. 100. — La inițiativa agențiilor de ocupare a forței de muncă sau a locurilor de deținere, de comun acord, pot fi organizate activități în colaborare cu angajatorii interesați, în vederea promovării ofertei de locuri de muncă și a selectării potențialilor angajați din rândul persoanelor private de libertate.

CAPITOLUL VIII

Activitățile educative și culturale

Art. 101. — Activitățile educative și culturale sunt circumscrise următoarelor domenii educaționale reprezentative: intelectual, estetic, moral, educație fizică și profesională.

Art. 102. — Activitățile educative și culturale sunt orientate spre stimularea cunoașterii, creativității, dezvoltarea și exersarea deprinderilor practice, artistice, literare, muzicale, plastice, tehnice, precum și spre menținerea tonusului fizic și psihic corespunzător.

Art. 103. — Activitățile circumscrise domeniilor educaționale reprezentative cuprind: activități artistice, activități de difuzare a culturii, activități religioase desfășurate de către preotul unității, activități sportive, concursuri, activități desfășurate cu

colaboratori externi, activități interpenitenciare și activități desfășurate în comunitate.

Art. 104. — Persoanele private de libertate participă la desfășurarea activităților educative și culturale în mod direct, în calitate de actor, sau, în mod indirect, în calitate de receptor al activităților.

Art. 105. — Activitățile artistice sunt de tipul:

a) pictură, desen, grafică, olărit, sculptură, tehnico-aplicative, traforaj, artizanat, broderie, goblen, împletituri, țesături, confecții;

b) cercuri de lectură, creație literară, cenacluri literare, teatru, muzică, dans;

c) alte manifestări artistice.

Art. 106. — Activitățile de difuzare a culturii sunt de tipul:

a) expoziții, filme, spectacole;

b) conferințe, prelegeri, dezbateri, recenzii de carte, lansări de carte, redactare reviste, emisiuni locale radio-TV.

Art. 107. — (1) Activitățile sportive vizează menținerea unui tonus fizic și psihic corespunzător și a unei stări adecvate de sănătate.

(2) Activitățile sportive se desfășoară în spații special amenajate, sub îndrumarea monitorului sportiv sau, după caz, a persoanelor anume desemnate de directorul unității, cu responsabilități atribuite în acest sens.

(3) Timpul alocat activităților sportive este cuprins în orarul centralizator al activităților de educație, asistență psihologică și socială.

(4) La nivel regional sau național pot fi organizate activități sportive cu participarea persoanelor private de libertate.

Art. 108. — (1) Activitățile sportive se desfășoară în toate locurile de deținere, prin asigurarea accesului tuturor persoanelor private de libertate, apte din punct de vedere medical, și cu respectarea măsurilor de pază și supraveghere.

(2) Administrația locului de deținere asigură condiții de practicare individuală sau colectivă a unor jocuri și activități sportive, în raport de sexul, vârsta și aptitudinile fizice ale persoanelor private de libertate.

(3) Activitățile sportive se desfășoară cu aprobarea directorului unității și se realizează prin: activități individuale, jocuri și întreceri sportive.

Art. 109. — (1) Concursurile sunt activități competiționale desfășurate pe o temă prestabilită și cu grad crescut de adresabilitate.

(2) La nivelul fiecărui loc de deținere se organizează, cu frecvență lunară, cel puțin un concurs la care participă persoanele private de libertate.

(3) La nivelul fiecărui loc de deținere se organizează, cu frecvență trimestrială, cel puțin un concurs sportiv la care participă persoanele private de libertate, ținându-se cont de anotimp și baza materială existentă.

Art. 110. — (1) Activitățile interpenitenciare sunt activități care se desfășoară cu implicarea persoanelor private de libertate din penitenciare diferite, cu respectarea condițiilor de organizare și desfășurare caracteristice tipului de activitate vizat și a celor impuse de art. 2.

(2) Pentru fiecare activitate interpenitenciară, directorul general al Administrației Naționale a Penitenciarelor desemnează personal din direcțiile de specialitate în vederea organizării și desfășurării acestora în condițiile legii. Autorizarea activităților interpenitenciare se face cu avizul direcțiilor de specialitate, în funcție de specificul activităților și conform domeniilor de competență.

Art. 111. — Activitățile desfășurate cu colaboratori externi sunt activități care se derulează cu implicarea reprezentanților din comunitate, în interiorul sau exteriorul locului de deținere, cu respectarea condițiilor de organizare și desfășurare caracteristice tipului de activitate vizat și a celor impuse de art. 2.

Art. 112. — Activitățile desfășurate în comunitate pot fi de tipul: vizionare și prezentare de spectacole, participare la servicii religioase, participare la activități sportive și ocupaționale, organizare și vizionare de competiții, organizare și vizionare de expoziții, lansări de carte, vizite la obiective culturale, instituții publice și private, organizații guvernamentale și neguvernamentale, excursii și tabere.

CAPITOLUL IX

Activitățile desfășurate de către preotul unității

Art. 113. — Preotul angajat în locurile de deținere, în completarea activității pastorale, potrivit doctrinei și practicii cultului, desfășoară activități cu caracter educativ, orientate spre cunoașterea și respectarea valorilor moral-religioase, sociale, autocunoaștere, dezvoltarea simțului etic și civic, stimulare aptitudinală, vocațională, dezvoltarea legăturilor cu familia și parohia.

Art. 114. — Activitățile educative ce pot fi desfășurate de către preotul angajat sunt prevăzute la art. 101, 102, 103, 105, 106, 110 și 112, cu particularizarea la specificul moral-religios.

Art. 115. — Activitățile artistice și de difuzare a culturii desfășurate de către preotul angajat sunt specifice sărbătorilor legale sau religioase și vizează dezvoltarea ori menținerea interesului persoanelor private de libertate pentru valorificarea obiceiurilor și tradițiilor.

Art. 116. — Activitățile desfășurate cu colaboratori externi vizează identificarea de resurse în vederea oferirii de sprijin moral sau material pentru persoanele private de libertate, precum și asigurarea continuității demersurilor de reintegrare socială, în perioada postdetenție.

Art. 117. — (1) Activitățile desfășurate cu reprezentanții comunității urmăresc facilitarea contactului dintre persoana privată de libertate și comunitatea din care provine.

(2) Preotul angajat, prin sectorul misionar-social din cadrul episcopiei, ia legătura cu parohia de origine pentru restabilirea relației persoanei private de libertate cu membrii rețelei de suport sau în vederea acordării asistenței necesare după liberare.

Art. 118. — Activitățile cu caracter educativ, desfășurate de către preotul angajat, se realizează individual sau în grup.

Art. 119. — Activitatea de asistență religioasă desfășurată individual cu persoanele private de libertate se consemnează de către preotul unității în aplicația informatică și registrul specialistului.

CAPITOLUL X

Funcționarea bibliotecii

Art. 120. — (1) În fiecare unitate penitenciară funcționează câte o bibliotecă, care deține un fond de carte disponibil persoanelor private de libertate.

(2) Biblioteca locului de deținere poate fi afiliată bibliotecilor locale.

(3) În funcție de spațiile disponibile, în locurile de deținere pot fi amenajate săli de lectură.

Art. 121. — Fondul de carte se constituie prin achiziții realizate de către Administrația Națională a Penitenciarelor sau administrația locului de deținere, transfer între instituții, sponsorizări, donații de la persoane fizice ori juridice.

Art. 122. — Directorul locului de deținere desemnează o persoană responsabilă pentru gestionarea cărților și a bunurilor din bibliotecă. Evidența titlurilor împrumutate este ținută în sistem electronic sau pe fișe individuale de evidență a cărților împrumutate.

Art. 123. — (1) Programul de funcționare a bibliotecii se afișează în loc vizibil, la intrarea în bibliotecă, precum și pe secțiile de deținere.

(2) Accesul la fondul de carte al persoanelor private de libertate se asigură direct, prin prezența la bibliotecă, sau indirect, la camera de deținere, prin punerea la dispoziție a titlurilor existente.

Art. 124. — (1) Cărțile distribuite pentru lectură se păstrează în camerele de deținere, persoanele private de libertate având obligația de a asigura integritatea acestora și de a le restitui la termenul stabilit.

(2) În situația transferului sau liberării, persoana privată de libertate are obligația de a returna cărțile împrumutate.

(3) Valoarea cărților împrumutate care au fost pierdute sau distruse se impută persoanelor în cauză conform prevederilor legale.

Art. 125. — Coordonatorul sectorului reintegrare socială poate iniția demersuri în vederea încheierii de parteneriate cu bibliotecile locale sau cu alte instituții de cultură și artă.

CAPITOLUL XI

Organizarea și funcționarea studioului radio-TV

Art. 126. — (1) În locurile de deținere funcționează studiouri radio-TV cu circuit închis dotate corespunzător, care asigură, după caz, receptarea, transmiterea și retransmiterea programelor naționale și locale.

(2) Prin studiourile radio-TV cu circuit închis pot fi realizate și transmise emisiuni proprii, cu caracter informativ și educativ, destinate persoanelor private de libertate.

Art. 127. — În fiecare loc de deținere funcționează studioului radio-TV cu circuit închis este asigurată de agentul tehnic.

Art. 128. — Programul de difuzare a semnalului radio-TV și orarul de funcționare a studioului radio-TV se întocmesc de agentul tehnic, cu respectarea programului zilnic din unitate, fiind aprobate de directorul locului de deținere.

Art. 129. — Fondurile necesare îmbunătățirii bazei tehnico-materiale și funcționării în condiții optime a studiourilor radio-TV se asigură din bugetul administrațiilor penitenciare, precum și din venituri proprii, donații, sponsorizări și proiecte.

CAPITOLUL XII

Primirea, gestionarea și utilizarea aparaturii radio-TV

Art. 130. — (1) Directorul locului de deținere poate aproba ca persoanele private de libertate care au o conduită corespunzătoare și nu au fost sancționate disciplinar în ultimele 6 luni, în funcție de dotările unității și condițiile tehnice existente, să primească ori să achiziționeze din fonduri financiare proprii televizoare și aparate radio pe baterii.

(2) Categoriile de bunuri prevăzute la alin. (1) care pot fi primite, achiziționate, păstrate și folosite de persoanele private de libertate se stabilesc prin ordin al ministrului justiției.

Art. 131. — În cazul nerespectării regulilor stabilite de administrația locului de deținere cu privire la păstrarea și folosirea televizoarelor și aparatelor radio cu baterii, directorul locului de deținere poate dispune măsura administrativă de retragere a acestora la magazia unității și predarea lor familiei persoanei private de libertate sau unei persoane desemnate de aceasta, în condițiile legii.

Art. 132. — (1) Primirea aparaturii radio-TV se realizează prin sectorul de acordare a pachetelor și vizitelor, în prezența agentului tehnic din cadrul biroului/serviciului educație, conform unui program aprobat de directorul locului de deținere.

(2) Programul de predare-primire a aparaturii radio-TV se afișează în locuri vizibile din cadrul secțiilor de deținere și sectorului de acordare a pachetelor și vizitelor.

Art. 133. — La primirea sau achiziționarea aparaturii radio-TV, agentul tehnic verifică starea tehnică a acestora, le controlează în interior, le sigilează și le înscrie în registrul de evidență a aparaturii radio-TV, conform anexei nr. 6.

Art. 134. — (1) La primirea televizoarelor se întocmește un act de primire-predare în 3 exemplare, conform modelului din anexa nr. 7. Un exemplar al acestui document rămâne la carnet, nedetașat, al doilea exemplar se păstrează la biroul/serviciul educație, iar al treilea exemplar se introduce în bagajul personal al persoanei private de libertate, aflat la magazia unității.

(2) Aparatura radio-TV care nu corespunde criteriilor cuprinse în ordinul ministrului justiției prevăzut de art. 130 alin. (2) intră în gestiunea magaziei de la punctul de primire deținuți, întocmindu-se un bon de primire, al cărui regim juridic este detaliat prin ordin al ministrului justiției, care reglementează normele metodologice privind primirea, păstrarea și restituirea bunurilor, obiectelor de valoare și valorilor proprietate personală,

ale persoanelor private de libertate, până la predarea către familie sau aparținători.

Art. 135. — Persoanele private de libertate pot viziona, în funcție de posibilitățile tehnice existente, programele posturilor de televiziune recepționate prin antena colectivă, instalația cu circuit închis sau prin intermediul unui furnizor de servicii de televiziune. Programul de vizionare a emisiunilor TV este stabilit prin regulamentul de ordine interioară al fiecărui loc de deținere.

Art. 136. — Reparațiile aparaturii radio-TV se realizează în ateliere specializate aflate în exteriorul locului de deținere, la cererea persoanelor private de libertate. Transportul aparatului defect și plata reparației se efectuează prin grija familiei persoanei private de libertate sau a unei persoane desemnate de către aceasta.

Art. 137. — (1) Televizoarele persoanelor private de libertate pot fi transferate în același timp cu persoana privată de libertate la noul loc de deținere, dacă există o cerere aprobată în acest sens de către directorul unității și dacă solicitantul este transferat pentru:

- a) participarea la activități productive;
- b) participarea la programe de instruire școlară ori formare profesională;
- c) executarea pedepsei, în condițiile în care acesta nu este vizitat de către membrii de familie ori aparținători în ultimele 12 luni.

(2) Subunitatea de pază și escortare deținuți transferați va fi informată de către administrația locului de deținere cu privire la datele persoanelor private de libertate care urmează a fi transferate în condițiile prevăzute la alin. (1).

Art. 138. — În cazul aprobării cererilor de transfer împreună cu televizorul, persoana privată de libertate care a formulat solicitarea completează o declarație conform anexei nr. 8.

Art. 139. — Televizoarele care, în termen de 6 luni de la liberarea sau transferul persoanei private de libertate, nu sunt ridicate de către membrii familiei, aparținători sau persoana liberată pot fi folosite în interesul locului de deținere.

CAPITOLUL XIII

Primirea, cumpărarea, păstrarea și folosirea de calculatoare personale de către persoanele aflate în executarea pedepselor privative de libertate

Art. 140. — (1) În situația în care penitenciarul nu poate asigura calculatoare din dotarea proprie în vederea susținerii activităților de educație și asistență psihosocială recomandate în planul individualizat, pot beneficia de calculatoare personale de tip desktop sau minitower persoanele condamnate care nu au fost sancționate disciplinar în ultimele 6 luni pentru abaterile prevăzute de Lege și care îndeplinesc una dintre următoarele condiții:

- a) participă de cel puțin un an la activitățile de instruire școlară, în condițiile prevăzute de Lege;
- b) urmează cursuri universitare, în urma aprobării primite din partea directorului locului de deținere;
- c) participă la cursuri de calificare profesională care necesită utilizarea calculatorului — pe durata cursului;
- d) participă de cel puțin 6 luni, în mod constant, la programele sau activitățile educative recomandate.

(2) În vederea obținerii aprobării directorului locului de deținere, este necesar avizul coordonatorului sectorului reintegrare socială, al directorului adjunct pentru siguranța deținerii și regim penitenciar, al lucrătorului cu atribuții pe linia prevenirii criminalității și terorismului și al responsabilului sectorului IT.

Art. 141. — (1) Administrația locului de deținere stabilește spațiile și intervalele orare în care persoanele condamnate pot utiliza calculatoarele personale și ia măsuri pentru asigurarea integrității acestora în perioada în care nu sunt utilizate.

(2) Se interzic păstrarea și utilizarea calculatoarelor personale în camerele de deținere.

Art. 142. — (1) Pentru a putea fi cumpărat, primit și păstrat în penitenciar de către o persoană condamnată, calculatorul personal trebuie să îndeplinească anumite condiții tehnice.

(2) Configurația hardware maximală permisă este următoarea:

- a) unitate centrală compusă din: placă de bază, procesor, memorii RAM, hard disk intern, disc optic (CD/DVD-ROM), placă de sunet, placă video;
- b) monitor tip LCD cu diagonala de maximum 17 inch;
- c) tastatură cu conector P/S 2, mouse cu conector P/S 2 și căști audio fără cadru metalic.

(3) Configurația software permisă se referă la:

- a) sistem de operare Windows cu interfața în limba română sau engleză, minimum versiunea XP, împreună cu driverele tipice echipamentelor hardware ce intră în componența calculatorului personal;
- b) contul de administrator de BIOS setat fără parolă;
- c) hard diskul calculatorului partiționat în două partiții, una primară, activă, care conține sistemul de operare, a doua secundară, la dispoziția utilizatorului; persoana condamnată are acces deplin numai pe partiția secundară;
- d) programe necesare desfășurării activităților educaționale prevăzute la art. 140 alin. (1).

Art. 143. — Este interzisă primirea echipamentelor IT sau a software-ului care:

- a) au/are ca destinație comunicații cu orice alt tip de echipament;
- b) au/are ca funcție inscripționarea de date, în format electronic, pe orice tip de suport extern;
- c) nu sunt/este însoțite/însoțit de licența de utilizare în condițiile prevăzute de Legea nr. 8/1996 privind dreptul de autor și drepturile conexe, cu modificările și completările ulterioare;
- d) permit(e) accesarea internetului sau a căsuțelor poștale electronice;
- e) permit(e) crearea și stocarea de informații parolate și/sau criptate;
- f) constituie suporturi de păstrare a cheii pentru informațiile criptate.

Art. 144. — (1) Primirea calculatoarelor se face numai prin sectorul de acordare a dreptului la vizite, în prezența persoanei condamnate.

(2) La primirea în unitate a calculatorului, directorul locului de deținere desemnează o persoană din cadrul sectorului IT care verifică:

- a) licențele de utilizare a programelor instalate, prin raportare la rezoluția dată pe cererea de solicitare a calculatorului;
- b) starea fizică și tehnică a acestuia, cu respectarea prevederilor art. 142 și 143;
- c) starea de funcționare a calculatorului și programele instalate.

(3) La primirea în unitate a calculatorului, lucrătorii de la sectorul de acordare a dreptului la vizite verifică eventuala existență în interiorul carcaselor a unor obiecte interzise conform reglementărilor în vigoare.

Art. 145. — În cazul în care, la verificarea făcută conform art. 144, calculatorul nu corespunde cerințelor impuse, acesta va fi returnat predătorului.

Art. 146. — În cazul în care, la verificarea făcută conform art. 144, calculatorul corespunde cerințelor impuse, persoana desemnată de către directorul locului de deținere procedează la următoarele operațiuni:

- a) pentru calculatoarele care au integrate pe placa de bază componente care nu sunt acceptate, conform art. 142 și 143, procedează la dezactivarea acestora, inclusiv a porturilor de comunicație cu perifericele;
- b) resetează parola de administrator din BIOS și parola de administrator de sistem. Noile parole nu se comunică persoanei condamnate și se păstrează în plic sigilat;
- c) stabilește doar drepturi de utilizator pentru contul de conectare la sistem a persoanei condamnate;

d) sigilează toate carcasa care fac parte din configurația calculatorului, în prezența persoanei condamnate.

Art. 147. — Predarea și primirea calculatorului se înscriu într-un act de predare-primire încheiat în 3 exemplare, conform modelului prevăzut în anexa nr. 9. Un exemplar al acestui document se păstrează la persoana de specialitate desemnată de directorul locului de deținere, al doilea se înmânează persoanei condamnate, iar al treilea se înmânează predătorului.

Art. 148. — După sigilarea calculatorului personal de către administrația penitenciarului, persoana condamnată efectuează proba tehnică de funcționare și ia cunoștință, sub semnătură, de angajamentul privind condițiile de păstrare și utilizare a calculatorului personal, prevăzut în anexa nr. 10.

Art. 149. — Evidența calculatoarelor personale primite sau cumpărate de persoanele condamnate se ține în registrul de evidență a calculatoarelor personale primite de persoanele condamnate, prevăzut în anexa nr. 11.

Art. 150. — (1) Cumpărarea calculatoarelor de către persoanele condamnate din bani personali se realizează prin punctul comercial amenajat în incinta locului de deținere, cu respectarea condițiilor prevăzute de prezentul act normativ.

(2) Se permite numai cumpărarea echipamentului ca întreg, fiind interzisă achiziționarea componentelor unității centrale în vederea asamblării.

Art. 151. — (1) Directorul locului de deținere dispune ca, la cel mult 4 luni, să se procedeze la verificarea inopinată integrală, hardware și software, a calculatoarelor personale pentru care persoanele condamnate au primit aprobare, încheindu-se în acest sens un proces-verbal de constatare. Verificarea se face în prezența persoanei private de libertate care deține calculatorul.

(2) În cazul descoperirii bunurilor proprietate personală prevăzute la art. 143, acestea se rețin și se predau unei persoane desemnate de persoana condamnată sau acesteia, la liberare.

Art. 152. — (1) Administrația locului de deținere nu efectuează niciun fel de reparații, software sau hardware, asupra calculatoarelor persoanelor condamnate.

(2) În situația în care, ca urmare a controlului efectuat sau la semnalarea persoanei condamnate, se constată defecțiuni hardware sau software ale calculatorului, acesta se ridică și se depune la magazia unității, urmând ca persoana condamnată să inițieze demersurile necesare predării calculatorului către familie sau altor persoane anume desemnate, spre a fi reparat.

Art. 153. — (1) Nerespectarea angajamentului privind condițiile de utilizare a calculatorului constituie abatere disciplinară, potrivit Legii.

(2) Nerespectarea angajamentului conduce la retragerea calculatorului în magazia locului de deținere și la predarea către familie sau persoana desemnată de către persoana condamnată.

Art. 154. — (1) Administrația locului de deținere nu asigură transportul calculatoarelor personale ale persoanelor condamnate transferate.

(2) În cazul în care persoana condamnată se transferă pentru executarea pedepsei, calculatorul personal poate fi transferat în același timp cu persoana condamnată la noul loc de deținere, în următoarele situații:

a) când calculatorul personal a fost cumpărat de către persoana condamnată pe timpul executării pedepsei, iar persoana condamnată nu a fost vizitată de familie sau aparținători în ultimele 12 luni;

b) când calculatorul personal a fost primit ca urmare a donației sau sponsorizării din partea unor instituții, fundații, asociații sau persoane fizice, iar persoana condamnată nu a fost vizitată de familie ori aparținători în ultimele 12 luni.

(3) Calculatoarele care în termen de 6 luni de la liberarea sau transferul persoanei condamnate nu se ridică de la locul de deținere pot fi folosite la desfășurarea de activități educative cu persoanele condamnate.

Art. 155. — În cazul transferului pentru executarea pedepsei, persoana condamnată are obligația de a anunța membrii familiei sau aparținătorii despre necesitatea ridicării calculatorului personal de la penitenciar, în termen de 6 luni de la data transferului.

Art. 156. — La ridicarea calculatorului de către membrii familiei, aparținători sau persoana liberată, dovada de predare-primire, prevăzută în anexa nr. 12, se completează în două exemplare. Un exemplar se păstrează de penitenciar, iar celălalt se predă persoanei care a ridicat calculatorul.

Art. 157. — Documentele prevăzute în anexele nr. 9—12 sunt completate și păstrate de persoana desemnată de directorul locului de deținere.

TITLUL IV

Domeniul asistenței psihologice și sociale

CAPITOLUL I

Considerații generale

Art. 158. — Asistența psihologică este asigurată de către psiholog, iar cea socială de către asistentul social, organizarea și desfășurarea acestora fiind fundamentate de principiile de etică profesională aferente legislației specifice fiecărei profesii.

Art. 159. — Domeniul asistenței psihologice și sociale cuprinde totalitatea demersurilor specifice care au ca scop oferirea de sprijin calificat pentru soluționarea problemelor psihologice și sociale ale persoanelor private de libertate pe timpul executării pedepsei, în vederea pregătirii acestora pentru reintegrarea în comunitate.

Art. 160. — Demersurile de asistență psihologică și socială vizează identificarea nevoilor, riscurilor de a dezvolta comportamente dezadaptative, precum și particularizarea intervențiilor în funcție de specificul fiecărei categorii de persoane private de libertate.

Art. 161. — Documentele în care sunt consemnate demersurile de asistență psihologică și socială desfășurate cu persoanele private de libertate sunt:

- a) orarul specialistului;
- b) registrul specialistului;
- c) fișele specifice din dosar;
- d) fișa de consiliere individuală;
- e) documentele constitutive ale mapei documentare a programului de asistență psihologică;
- f) documentele constitutive ale mapei documentare a programului de asistență socială;
- g) proiectul de activitate;
- h) documentele întocmite cu ocazia întrunirii comisiilor prevăzute de Lege;
- i) documentele întocmite la solicitarea instanței sau în vederea completării dosarului de grațiere individuală.

CAPITOLUL II

Asistența psihologică

Art. 162. — (1) Desfășurarea activităților de asistență psihologică în locurile de deținere este condiționată de obținerea de către psihologii angajați a atestatului de liberă practică în specialitatea „Psihologie aplicată în domeniul siguranței naționale”, eliberat de Colegiul Psihologilor din România.

(2) Psihologul își asumă răspunderea profesională pentru calitatea muncii prestate și răspunde potrivit normelor stabilite de către Colegiul Psihologilor din România.

Art. 163. — (1) Activitățile circumscrise domeniului asistenței psihologice sunt evaluarea, consilierea și psihoterapia.

(2) Activitățile prevăzute la alin. (1) pot fi desfășurate individual sau în grup, în cabinetul de psihologie ori în spațiile special amenajate pentru desfășurarea activităților educative și de asistență psihologică și socială.

Art. 164. — În vederea asigurării asistenței psihologice de calitate, la nivelul fiecărui loc de deținere se amenajează cel

puțin un cabinet de psihologie, având o dotare corespunzătoare reglementărilor prevăzute de hotărârile Colegiului Psihologilor din România.

CAPITOLUL III Evaluarea psihologică

Art. 165. — (1) Evaluarea psihologică, ca parte integrantă a evaluării multidisciplinare, fundamentează proiectarea oricărui demers psihologic și are în vedere identificarea principalelor riscuri și nevoi psihologice, în scopul orientării intervenției specifice.

(2) Concluziile evaluărilor psihologice ale persoanelor condamnate conduc la completarea documentelor necesare luării deciziilor în cadrul comisiilor constituite la nivelul locurilor de deținere.

Art. 166. — Evaluarea inițială se realizează în perioada de carantină și observare, în cadrul programului de adaptare la condițiile privării de libertate, și urmărește identificarea principalelor riscuri și nevoi psihologice ale persoanelor private de libertate, în vederea stabilirii demersurilor specifice în perioada executării pedepsei.

Art. 167. — (1) Evaluarea periodică se realizează pe parcursul executării pedepsei și are rolul de a evidenția progresele ori regresele înregistrate de persoanele private de libertate în plan psihocomportamental, precum și, după caz, de a identifica alte riscuri și nevoi psihologice.

(2) Evaluarea persoanelor private de libertate pe parcursul executării pedepsei se realizează obligatoriu în săptămâna premergătoare analizării în comisia de individualizare a pedepsei privative de libertate, în condițiile prevăzute de Lege.

(3) Pentru persoanele private de libertate repartizate în regimurile deschis și semideschis, evaluarea periodică se realizează cel puțin o dată la 6 luni, dar nu mai târziu de termenele stabilite de Lege.

(4) Pentru persoanele private de libertate repartizate în regimurile închis și maximă siguranță, evaluarea periodică se realizează cel puțin o dată la 12 luni, dar nu mai târziu de termenele stabilite de Lege.

Art. 168. — Evaluarea finală se realizează la sfârșitul executării pedepsei și analizează evoluția persoanelor private de libertate ca urmare a parcurgerii demersurilor de asistență psihologică.

Art. 169. — Direcția de specialitate pune la dispoziția personalului din domeniul asistenței psihologice din fiecare loc de deținere instrumente de identificare a nevoilor și riscurilor psihologice.

CAPITOLUL IV Programele de asistență psihologică

Art. 170. — Programele de asistență psihologică derulate în locurile de deținere sunt de asistență psihologică specifică, generală și programe derulate în cadrul comunităților de tip terapeutic.

Art. 171. — *Programul de asistență psihologică specifică* reprezintă demersul structurat cu caracter specific ce cuprinde ansamblul metodelor și tehnicilor psihologice, care se adresează nevoilor și riscurilor identificate, în vederea ameliorării conduitelor dezadaptative ale persoanelor private de libertate.

Art. 172. — Programele de asistență psihologică specifică se adresează persoanelor private de libertate care în urma unei evaluări psihologice au fost identificate ca aparținând, în principal, următoarelor categorii:

- a) cu dificultăți de gestionare a impulsurilor sexuale;
- b) cu antecedente în adicții, consum de droguri ori alte substanțe psihotrope;
- c) cu dificultăți de gestionare a agresivității;
- d) diagnosticate cu afecțiuni psihice;
- e) cu risc de suicid;
- f) cu risc de vulnerabilizare/marginalizare.

Art. 173. — *Programul de asistență psihologică generală* reprezintă demersul structurat cu caracter general care vizează dezvoltarea deprinderilor, atitudinilor prosociale, abilităților rezolutive sau întărirea comportamentelor dobândite în cadrul programelor de asistență psihologică specifică, în vederea creșterii șanselor de reintegrare socială în perioada postdetenție.

Art. 174. — (1) Standardul minim privind organizarea și desfășurarea programelor de asistență psihologică generală impune respectarea unui număr de 12 ședințe, cu o frecvență de cel puțin o ședință pe săptămână.

(2) Organizarea și desfășurarea programelor de asistență psihologică specifică impun respectarea unui standard minim de 24 de ședințe, cu o frecvență de cel puțin două ședințe pe săptămână.

(3) În funcție de specificul programului, de particularitățile grupului-țintă și de problemele psihologice abordate, numărul de ședințe prevăzut la alin. (2) poate fi diminuat, cu respectarea obiectivelor stabilite.

Art. 175. — Elaborarea programelor de asistență psihologică se realizează cu respectarea următoarelor elemente constitutive:

- a) denumirea programului;
- b) justificarea inițierii acestuia;
- c) scopul programului;
- d) obiectivele programului;
- e) durata programului și frecvența ședințelor;
- f) caracteristicile grupului-țintă — criterii de includere în grup;
- g) resursele materiale și umane implicate;
- h) metodologia de lucru utilizată în cadrul programului, pentru evaluare, selecție, intervenție;
- i) descrierea fiecărei întâlniri de lucru — obiective, exerciții, metode, tehnici utilizate;
- j) fișele de lucru.

Art. 176. — (1) Mapa documentară a programului de asistență psihologică se constituie din toate documentele completate și utilizate pe parcursul derulării programului și cuprinde:

- a) coperta mapei documentare a programului;
- b) justificarea inițierii și derulării programului, prin raportare la specificul nevoilor identificate la nivelul fiecărui loc de deținere, și a prioritizării intervenției;
- c) contractul terapeutic, semnat de fiecare participant;
- d) criteriile de excludere din program, particularizate pentru fiecare tip de program;
- e) tabelul nominal cu participanții;
- f) orarul activităților programului;
- g) prezența persoanelor private de libertate incluse în program;
- h) protocolul de activitate;
- i) fișele de lucru utilizate la ședințele de grup;
- j) raportul de evaluare finală a desfășurării programului.

(2) După caz, mapa documentară a programului de asistență psihologică se completează cu:

- a) fișele de consiliere individuală;
- b) atribuțiile echipei multidisciplinare;
- c) fișele de lucru ale echipei multidisciplinare;
- d) evaluările psihologice inițiale, de parcurs și finale ale participanților la program.

(3) Modelele documentelor prevăzute la alin. (1) lit. a), c), e), f), g), h) și j) se regăsesc în anexa nr. 13.

(4) Mapa documentară a programului constituie obiect al controlului administrativ și de specialitate.

Art. 177. — (1) Pentru categoriile de persoane private de libertate ale căror nevoi de intervenție specifică impun acest lucru, în penitenciare pot fi organizate comunități terapeutice.

(2) Comunitatea terapeutică impune existența și amenajarea unui spațiu delimitat fizic unde, pe baza unor strategii și principii de lucru specifice, persoanele private de libertate beneficiază, pe termen mediu sau lung, de asistență specifică în scopul schimbării comportamentale, al învățării și exersării de noi abilități și responsabilități sociale, prin maximizarea implicării și participării fiecărui beneficiar în propriul proces de reabilitare.

(3) Modalitatea de organizare și funcționare a comunităților terapeutice în locurile de deținere se aprobă prin decizie a directorului general al Administrației Naționale a Penitenciarelor.

CAPITOLUL V

Consilierea psihologică și psihoterapia

Art. 178. — Consilierea psihologică este demersul semistrukturat cu caracter specific, susținut în scopul prevenției și ameliorării problemelor emoționale, cognitive, de comportament și al asistării persoanei private de libertate în identificarea soluțiilor necesare pentru depășirea dificultăților cu care se confruntă.

Art. 179. — Consilierea psihologică este consecutivă unei evaluări care evidențiază necesitatea acestui tip de intervenție și se adresează persoanelor private de libertate:

- a) prevăzute la art. 172, care nu pot fi incluse în programele de asistență psihologică specifică;
- b) incluse în programe, în completarea activităților de grup din cadrul acestora;
- c) aflate în situații de criză.

Art. 180. — (1) Situațiile de criză se referă la evenimentele traumatice imprezibile apărute în contextul existențial al persoanei și care depășesc capacitățile adaptative ale acesteia, perturbând semnificativ echilibrul funcțional.

(2) Consilierile desfășurate cu persoanele private de libertate aflate în refuz de hrană se asimilează consilierilor psihologice în situații de criză.

(3) Frecvența și durata consilierilor acordate persoanelor private de libertate aflate în situații de criză se stabilesc de către specialist, în funcție de tipul problemelor identificate.

Art. 181. — Demersurile de asistență psihologică realizate la solicitarea persoanelor private de libertate, în cadrul cărora nu sunt identificate probleme psihologice și care nu impun intervenții de specialitate, se asimilează convorbirilor individuale de informare.

Art. 182. — În penitenciare, activitatea de psihoterapie se desfășoară în baza competențelor atestate de Comisia de Psihologie Clinică și Psihoterapie din cadrul Colegiului Psihologilor din România.

Art. 183. — Incluziunea unei persoane private de libertate în psihoterapie:

- a) este consecutivă unei evaluări psihologice, care evidențiază necesitatea acestui tip de intervenție;
- b) este condiționată de identificarea la persoana privată de libertate a motivației pentru schimbare, a resurselor intelectuale necesare parcurgerii unui demers de acest tip și a incompatibilității altor demersuri de asistență psihologică specifică derulate în penitenciar cu particularitățile de personalitate ale subiectului.

CAPITOLUL VI

Asistența socială

Art. 184. — (1) Desfășurarea activităților de asistență socială în locurile de deținere este condiționată de obținerea de către asistentul social angajat a avizului de exercitare a profesiei sau a atestatului de liberă practică în asistență socială.

(2) Asistentul social își asumă răspunderea profesională pentru calitatea muncii prestate și răspunde potrivit normelor stabilite de către Colegiul Asistenților Sociali din România.

Art. 185. — (1) Activitățile circumscrise domeniului asistență socială sunt: evaluarea, consilierea și medierea socială.

(2) Evaluarea și consilierea se desfășoară individual sau în grup, atât în cabinetul de asistență socială, cât și în spațiile special amenajate pentru desfășurarea activităților educative și de asistență psihosocială.

Art. 186. — Activitățile de asistență socială desfășurate individual cu persoanele private de libertate se consemnează în registrul specialistului.

Art. 187. — La nivelul fiecărui loc de deținere se amenajează cel puțin un cabinet de asistență socială, dotat corespunzător cerințelor de exercitare a profesiei.

CAPITOLUL VII

Evaluarea socială

Art. 188. — (1) Evaluarea socială, ca parte integrantă a evaluării multidisciplinare, fundamentează proiectarea oricărui demers social și are în vedere identificarea principalelor riscuri și nevoi sociale, în scopul orientării intervenției specifice.

(2) Concluziile evaluărilor sociale ale persoanelor condamnate conduc la completarea documentelor necesare luării deciziilor în cadrul comisiilor constituite la nivelul locurilor de deținere.

Art. 189. — Evaluarea inițială se realizează în perioada de carantină și observare, în cadrul programului de adaptare la condițiile privării de libertate, și urmărește identificarea principalelor riscuri și nevoi sociale ale persoanelor private de libertate, în vederea stabilirii demersurilor specifice în perioada executării pedepsei.

Art. 190. — (1) Evaluarea periodică se realizează pe parcursul executării pedepsei și are rolul de a evidenția evoluția înregistrată de persoanele private de libertate din perspectiva abilităților sociale, precum și, după caz, de a identifica alte riscuri și nevoi sociale ca urmare a unor modificări ale situației socio-familiale.

(2) Evaluarea persoanelor private de libertate pe parcursul executării pedepsei se realizează obligatoriu în săptămâna premergătoare analizării în comisia de individualizare a pedepsei private de libertate, în condițiile prevăzute de Lege.

(3) Pentru persoanele private de libertate repartizate în regimurile deschis și semideschis, evaluarea periodică se realizează cel puțin o dată la 6 luni, dar nu mai târziu de termenele stabilite de Lege.

(4) Pentru persoanele private de libertate repartizate în regimurile închis și maximă siguranță, evaluarea periodică se realizează cel puțin o dată la 12 luni, dar nu mai târziu de termenele stabilite de Lege.

Art. 191. — Evaluarea finală se realizează la sfârșitul executării pedepsei și analizează evoluția persoanelor private de libertate ca urmare a parcurgerii demersurilor de asistență socială.

Art. 192. — Direcția de specialitate pune la dispoziția personalului din domeniul asistenței sociale din fiecare loc de deținere instrumente de identificare a nevoilor și riscurilor sociale.

CAPITOLUL VIII

Programele de asistență socială

Art. 193. — Programele de asistență socială reprezintă demersul structurat cu caracter specific ce cuprinde ansamblul de metode și tehnici de specialitate, care se adresează nevoilor și riscurilor identificate, în vederea formării și dezvoltării deprinderilor sociale, precum și a îmbunătățirii relațiilor persoanelor private de libertate cu mediul de suport.

Art. 194. — Programele de asistență socială se adresează persoanelor private de libertate care în urma evaluării sociale au fost identificate cu nevoi a căror compensare reclamă intervenții specializate în următoarele arii:

- a) abilități parentale;
- b) abilități sociale;
- c) abilități decizionale în situații de risc;
- d) relațiile cu mediul de suport;
- e) violența domestică.

Art. 195. — Standardul minim privind organizarea și desfășurarea programelor de asistență socială impune respectarea unui număr de 12 ședințe, cu o frecvență de cel puțin o ședință pe săptămână.

Art. 196. — Elaborarea programelor de asistență socială se realizează cu respectarea următoarelor elemente constitutive:

- a) denumirea programului;
- b) justificarea inițierii acestuia;
- c) scopul programului;
- d) obiectivele programului;
- e) durata programului și frecvența ședințelor;
- f) resursele umane și materiale;

- g) beneficiarii;
- h) grupul-țintă;
- i) metodele și tehnicile de utilizare;
- j) evaluarea programului;
- k) tematica programului;
- l) recomandări.

Art. 197. — Denumirea programului de asistență socială se referă la titlul programului, cu relevanță pentru scopul acestuia.

Art. 198. — Justificarea inițierii unui program de asistență socială vizează necesitatea aplicării acestuia, în vederea compensării nevoilor și riscurilor identificate din punct de vedere social la nivelul populației carcerale.

Art. 199. — Scopul programului se stabilește în funcție de aria de intervenție și se formulează, de regulă, printr-o singură propoziție sau frază, care indică rezultatul urmărit prin aplicarea programului.

Art. 200. — Obiectivele se formulează în concordanță cu scopul programului și reprezintă o scurtă detaliere a rezultatelor urmărite în termeni de comportamente observabile sau măsurabile.

Art. 201. — (1) Resursele umane se referă la toate persoanele implicate în desfășurarea programelor de asistență socială, atât din interiorul locului de deținere, cât și din afara acestuia.

(2) Resursele materiale se referă la spațiile necesare, suportul logistic și materialele care asigură buna desfășurare a programului.

Art. 202. — Beneficiarii programului de asistență socială sunt:

a) direcți: persoanele private de libertate participante la program;

b) indirecti: membrii familiei, grupul de suport, comunitatea.

Art. 203. — Grupul-țintă căruia i se adresează programul reprezintă categoria de persoane private de libertate care au ca trăsătură comună același tip de nevoie socială identificată.

Art. 204. — Metodele și tehnicile de utilizare selectate sunt cu precădere interactive, pentru a facilita înțelegerea și asimilarea informațiilor.

Art. 205. — Formele de evaluare includ evaluarea inițială, continuă și finală a persoanelor private de libertate și modalitățile concrete de realizare, în vederea evidențierii progreselor înregistrate pe parcursul desfășurării programului de asistență socială.

Art. 206. — Tematica unui program de asistență socială include denumirea și succesiunea temelor ce urmează să fie abordate în cadrul ședințelor prevăzute în program, precum și secvențele de evaluare a conținuturilor parcurse.

Art. 207. — Recomandările oferă precizări privind modul de abordare și desfășurare a activităților din programul de asistență socială.

Art. 208. — Fiecare activitate prevăzută în program se detaliază precizându-se: tema întâlnirii, obiectivele operaționale, precum și recomandări privind desfășurarea activității.

Art. 209. — (1) Mapa documentară a programului de asistență socială cuprinde:

a) coperta mapei documentare a programului;

b) angajamentul de participare;

c) criteriile de excludere din program;

d) tabelul nominal cu persoanele private de libertate participante la program;

e) fișa de activitate;

f) prezența persoanelor private de libertate la program;

g) fișe de lucru;

h) fișa de evaluare finală a participării;

i) raportul de evaluare finală a desfășurării programului.

(2) Modelele documentelor prevăzute la alin. (1) lit. a), b), d), e), f) și i) se regăsesc în anexa nr. 14.

(3) Mapa documentară a programului de asistență socială constituie obiect al controlului administrativ și de specialitate.

Art. 210. — Pentru persoanele private de libertate ale căror nevoi de intervenție impun acest lucru, pot fi organizate și desfășurate grupuri de tratament, sub următoarele forme:

a) grupurile de progres, creștere și dezvoltare sunt destinate să încurajeze și să sprijine progresul individual al membrilor grupului;

b) grupurile de terapie socială sunt destinate să sprijine fiecare membru în parte să adopte stiluri comportamentale acceptate social;

c) grupurile educaționale sunt destinate să educe și să pregătească membrii grupului într-o anumită problematică sau pe o anumită temă;

d) grupurile de socializare sunt destinate să ofere asistență în formarea de deprinderi necesare socializării în comunitate;

e) grupurile de suport sunt grupurile cu un puternic accent pe sprijin reciproc, prin furnizarea de informații, încurajare și susținere.

CAPITOLUL IX

Consilierea pe probleme sociale

Art. 211. — (1) Consilierea pe probleme sociale este demersul semistructurat cu caracter specific prin care se acordă sprijin calificat persoanelor private de libertate, în vederea ameliorării sau soluționării problemelor sociale cu care se confruntă și a pregătirii acestora pentru reintegrarea în familie și comunitate după liberarea din penitenciar.

(2) Finalitatea consilierii pe probleme sociale este de a sprijini persoana privată de libertate să deprindă aptitudinile necesare pentru a deveni independentă de serviciile sociale.

Art. 212. — Consilierea pe probleme sociale este consecutivă unei evaluări care evidențiază necesitatea acestui tip de intervenție și se adresează persoanelor private de libertate:

a) identificate ca aparținând categoriilor prevăzute la art. 194 și care nu pot fi incluse în programele de asistență socială;

b) identificate cu alte nevoi și riscuri sociale;

c) incluse în programe, în completarea activităților de grup din cadrul acestora.

Art. 213. — Consilierea pe probleme sociale se poate acorda și membrilor familiilor persoanelor private de libertate, atunci când situația impune acest demers, în cadrul locului de deținere, în spații special amenajate.

Art. 214. — Demersurile de asistență socială realizate la solicitarea persoanelor private de libertate, în cadrul cărora nu sunt identificate probleme sociale și care nu impun intervenții de specialitate, se asimilează convorbirilor individuale de informare.

CAPITOLUL X

Medierea socială

Art. 215. — (1) *Medierea socială* reprezintă totalitatea demersurilor întreprinse de asistentul social angajat al sistemului penitenciar în raport cu instituțiile publice, asociațiile și/sau organizațiile naționale și internaționale și mediul de suport al persoanelor private de libertate.

(2) Medierea socială vizează schimbul de informații necesare, după caz, realizării evaluărilor sociale și ameliorării, soluționării problemelor sociale.

Art. 216. — (1) Medierea socială cu instituțiile publice și organizațiile neguvernamentale se realizează, de regulă, prin adrese scrise.

(2) Medierea socială cu membrii familiei sau alte persoane din mediul de suport se realizează prin convorbiri, în spații anume destinate din locul de deținere, prin adrese scrise sau telefonic în cazuri temeinic justificate, când situația impune intervenție imediată.

TITLUL V

Persoane private de libertate cu responsabilități în cadrul activităților și programelor educative, de asistență psihologică și socială

Art. 217. — Încredințarea de responsabilități persoanelor private de libertate în cadrul activităților și programelor

educative, de asistență psihologică și socială vizează două paliere de optimizare a demersurilor de reintegrare socială:

a) întărirea comportamentelor pozitive, valorizarea și creșterea motivației pentru schimbare a persoanelor private de libertate;

b) sprijinirea demersurilor întreprinse de personalul de reintegrare socială, în vederea diversificării și creșterii adresabilității acestora.

Art. 218. — Persoanelor private de libertate li se pot încredința responsabilități în cadrul activităților și programelor educative, de asistență psihologică și socială:

a) prin acordarea recompensei prevăzute de Lege;

b) prin analizarea în cadrul comisiei de selecționare și repartizare la muncă.

Art. 219. — La formularea de către personalul de reintegrare socială a propunerilor privind selecționarea persoanelor private de libertate pentru activități educative, de asistență psihologică și socială în regim de muncă, se iau în considerare următoarele:

a) să aibă o conduită adecvată pe timpul detenției;

b) să fie în deplinătatea capacităților fizice și psihice necesare activităților pentru care sunt selecționate;

c) să aibă un nivel de instruire școlară și cultură generală corespunzător activității pentru care sunt selecționate.

Art. 220. — Numărul de persoane private de libertate care pot desfășura activități educative, de asistență psihologică și socială în regim de muncă se stabilește prin decizie a directorului general al Administrației Naționale a Penitenciarelor.

Art. 221. — Persoanele private de libertate care au responsabilități în cadrul demersurilor educative, de asistență psihologică și socială poartă un ecuson specific prevăzut în anexa nr. 15.

Art. 222. — Activitățile educative, de asistență psihologică și socială, desfășurate cu sprijinul persoanelor private de libertate cărora li s-au încredințat responsabilități, se realizează sub coordonarea personalului de specialitate, cu respectarea normelor în vigoare privind siguranța locurilor de deținere în ceea ce privește regimul de executare a persoanelor private de libertate.

Art. 223. — Persoanelor private de libertate cu responsabilități în cadrul demersurilor educative, de asistență psihologică și socială le sunt aduse la cunoștință sarcinile pe care trebuie să le îndeplinească, orarul de susținere a activităților, obligațiile și interdicțiile.

TITLUL VI

Colaborarea cu comunitatea

Art. 224. — În vederea asigurării asistenței educative, psihologice, sociale și religioase a persoanelor private de libertate, Administrația Națională a Penitenciarelor și unitățile subordonate întreprind demersuri pentru încheierea de protocoale de colaborare cu instituții publice, precum și alte asociații, organizații naționale și internaționale.

Art. 225. — (1) Accesul reprezentanților organizațiilor guvernamentale și neguvernamentale, naționale și internaționale, precum și al persoanelor fizice care contribuie la desfășurarea activităților de educație, asistență psihologică, socială și asistență religioasă sau care le sprijină financiar se face cu aprobarea directorului locului de deținere, cu respectarea dispozițiilor legale.

(2) Persoanele prevăzute la alin. (1) au acces în locul de deținere pe baza actului de identitate și a tabelului nominal aprobat de către directorul locului de deținere, care se păstrează la postul de control.

(3) Regulile privind controlul antiterorist și de specialitate al persoanelor care intră în locul de deținere se aplică în mod corespunzător și persoanelor prevăzute la alin. (1).

Art. 226. — Activitățile desfășurate în colaborare cu comunitatea pot fi activități derulate cu persoanele private de libertate în comunitate și activități derulate de reprezentanții comunității în locurile de deținere.

Art. 227. — (1) Activitățile de educație, asistență psihologică și socială desfășurate în comunitate au un caracter educativ,

stimulativ și recreativ, în scopul dezvoltării și exersării comportamentelor prosociale.

(2) Activitățile prevăzute la alin. (1) sunt activități de tipul celor menționate la art. 112.

(3) Activitățile în comunitate se desfășoară în baza proiectului de activitate.

(4) Selecția persoanelor private de libertate pentru a participa la activitățile de educație, asistență psihologică și socială desfășurate în comunitate se face ținându-se cont de nevoile identificate privind reintegrarea socială a persoanelor private de libertate și de conduita pe timpul executării pedepsei.

Art. 228. — La nivelul fiecărui loc de deținere se organizează, cu frecvență trimestrială, cel puțin o activitate în comunitate cu minorii condamnați, precum și cu persoanele private de libertate, care execută pedeapsa în regim deschis sau semideschis.

Art. 229. — Colaborările între locurile de deținere și organizațiile guvernamentale și neguvernamentale care presupun demersuri educative, de asistență psihologică și socială se desfășoară, de regulă, în baza unor protocoale de colaborare încheiate la nivel local sau național.

Art. 230. — În vederea sprijinirii personalului sectorului reintegrare socială pentru derularea demersurilor educative, de asistență psihologică și socială, conducerea locului de deținere poate implica reprezentanți ai comunității.

Art. 231. — La nivelul fiecărui loc de deținere pot fi desfășurate demersuri educative, de asistență psihologică și socială, exclusiv de către colaboratori externi, cu aprobarea directorului unității.

Art. 232. — Șeful serviciului educație sau șeful serviciului asistență psihosocială în colaborare cu șeful serviciului siguranța deținerii asigură informarea și se asigură de luarea la cunoștință a prevederilor regulamentului de ordine interioară și a specificului activității cu persoanele private de libertate de către colaboratorii care desfășoară demersuri educative, de asistență psihologică și socială în locurile de deținere.

Art. 233. — (1) În situația în care colaboratorii externi de la nivelul comunității solicită să desfășoare programe de educație, asistență psihologică și socială cu persoanele private de libertate, reprezentanții instituțiilor publice și ai altor asociații, organizații naționale și internaționale, precum și persoanele fizice vor prezenta unității, în vederea obținerii aprobării, următoarele documente:

a) cerere scrisă privind intenția de desfășurare a activității sau programului;

b) documente oficiale care să ateste, dacă este cazul, că voluntarii posedă competențele necesare pentru susținerea activității sau programului respectiv;

c) tabel nominal cu voluntarii care urmează să desfășoare activitățile sau programul, cuprinzând seria și numărul actului de identitate;

d) statutul de organizare și funcționare al organizațiilor sau fundațiilor, care să ateste posibilitatea susținerii activităților sau programelor pentru care solicită aprobare.

(2) Documentația prezentată de colaboratorii externi este completă și întocmită conform cerințelor solicitate de coordonatorul sectorului reintegrare socială.

(3) Conducerea locului de deținere își rezervă dreptul de a solicita și alte documente pe care le consideră necesare pentru desfășurarea în bune condiții a activităților propuse de colaboratorii externi.

Art. 234. — (1) Colaboratorii externi pun la dispoziția coordonatorului sectorului reintegrare socială propunerea privind activitatea sau programul de educație, asistență psihologică ori socială pe care intenționează să le deruleze.

(2) Forma finală a programului este definitivată în colaborare cu personalul sectorului reintegrare socială cu atribuții în acest sens și respectă structura specifică ariei de intervenție impusă de standardele promovate de direcția de specialitate.

(3) Activitățile desfășurate de către colaboratorii externi se realizează în baza unui acord de parteneriat încheiat cu locul de deținere.

Art. 235. — Programul de lucru al colaboratorilor se stabilește de către coordonatorul sectorului reintegrare socială

și este inclus în orarul centralizator al activităților și programelor educative, de asistență psihologică și socială, aprobat de directorul locului de deținere.

Art. 236. — În cazul derulării de programe de educație, asistență psihologică sau socială, colaboratorii au obligația de a întocmi mapa documentară a programului conform ariilor de intervenție.

Art. 237. — Activitatea desfășurată de reprezentanții comunității în locurile de deținere este monitorizată și evaluată de personalul sectorului de reintegrare socială în baza unor rapoarte periodice și finale.

TITLUL VII

Managementul activităților educative, culturale, terapeutice, de consiliere psihologică și asistență socială din penitenciare

Art. 238. — Managementul activităților educative, culturale, terapeutice, de consiliere psihologică și asistență socială din penitenciare se realizează pentru asigurarea consistenței și continuității demersurilor prin valorificarea judicioasă a resurselor umane și materiale existente, în conformitate cu obiectivele stabilite și asumate.

Art. 239. — Managementul activităților educative, culturale, terapeutice, de consiliere psihologică și asistență socială organizate și desfășurate cu persoanele private de libertate este asigurat, după cum urmează:

a) la nivelul Administrației Naționale a Penitenciarelor — direcția de specialitate, care stabilește direcțiile de acțiune, obiectivele prioritare și planul anual de activități;

b) la nivelul locului de deținere — coordonatorul sectorului reintegrare socială, care realizează planificarea, monitorizarea și controlul activităților de educație, asistență psihologică și socială.

Art. 240. — Atribuțiile direcției de specialitate din Administrația Națională a Penitenciarelor sunt stabilite prin Regulamentul de organizare și funcționare a Administrației Naționale a Penitenciarelor.

Art. 241. — Direcția de specialitate din cadrul Administrației Naționale a Penitenciarelor evaluează periodic calitatea demersurilor educative, de asistență psihologică și socială din locurile de deținere, în baza datelor rezultate din:

a) informările transmise sau generate de la nivelul unităților;

b) rapoartele periodice, generice și specifice de activitate generate din aplicația informatică;

c) activitățile specifice întreprinse de către specialiștii proprii sau ai celorlalte structuri din Administrația Națională a Penitenciarelor;

d) activitățile specifice întreprinse de reprezentanții acreditați ai organizațiilor guvernamentale, neguvernamentale sau ai organismelor profesionale cu rol de supervizare.

Art. 242. — (1) Direcția de specialitate elaborează sinteze, rapoarte, informări și alte documente necesare managementului organizațional, pentru informarea ierarhică privind activitatea desfășurată în locurile de deținere.

(2) Direcția de specialitate asigură elaborarea unor materiale științifice și metodologice necesare orientării și susținerii activităților de educație, asistență psihologică și socială din locurile de deținere.

Art. 243. — (1) La nivelul locurilor de detenție, coordonatorul sectorului reintegrare socială, în baza direcțiilor de acțiune și a obiectivelor prioritare stabilite de direcția de specialitate, organizează, planifică, monitorizează și evaluează totalitatea demersurilor educative, de asistență psihologică și socială realizate de către personalul sectorului reintegrare socială, în condiții de eficacitate și eficiență.

(2) Atribuțiile coordonatorului sectorului reintegrare socială respectă metodologiile de lucru specifice și se regăsesc în regulamentul de organizare și funcționare adoptat la nivelul fiecărui loc de deținere.

Art. 244. — (1) Timpul alocat activităților și programelor specifice reintegrării sociale se stabilește prin orarul centralizator al activităților educative și de asistență psihosocială, astfel încât să fie asigurată continuitatea acestora pe toată durata zilei.

(2) În funcție de nevoile persoanelor private de libertate și de resursele existente la nivelul unității, directorul unității poate dispune desfășurarea activităților prevăzute la alin. (1) și în zilele de repaus săptămânal sau sărbători legale.

(3) Orarul centralizator al activităților educative, de asistență psihologică și socială cuprinde totalitatea activităților și programelor de educație, asistență psihologică și socială ce se organizează și desfășoară cu persoanele private de libertate la nivelul locului de deținere.

Art. 245. — (1) Documentele utilizate de coordonatorul sectorului reintegrare socială pentru organizarea, planificarea, coordonarea și evaluarea demersurilor educative, de asistență psihologică și socială sunt:

- a) planul anual și semestrial al sectorului reintegrare socială;
- b) obiectivele individuale anuale;
- c) fișele posturilor;
- d) orarul centralizator al activităților de educație, asistență psihologică și socială;
- e) registrul riscurilor;
- f) dosarul de educație și asistență psihosocială;
- g) rapoartele generate din aplicația informatică de gestionare a datelor privind persoanele private de libertate;
- h) obiectivele de control managerial intern al activităților;
- i) planul de control managerial intern;
- j) registrul de control managerial intern;
- k) analiza periodică a activităților;
- l) registrul de procese-verbale ale întâlnirilor de lucru cu personalul sectorului reintegrare socială;
- m) registrul de audiențe al coordonatorului sectorului reintegrare socială;
- n) protocoalele de colaborare;
- o) alte documente de lucru specifice personalului de reintegrare socială, conform domeniului de competență.

(2) Forma și structura documentelor de organizare, planificare, coordonare și evaluare prevăzute la alin. (1) lit. a), d) și f) se stabilesc prin decizie a directorului general al Administrației Naționale a Penitenciarelor.

Art. 246. — Elementele componente ale dosarului, precum și instrucțiunile cu privire la modalitatea de completare și gestionare a acestuia se stabilesc prin decizie a directorului general al Administrației Naționale a Penitenciarelor.

Art. 247. — Instrucțiunile privind modalitatea de completare a aplicației informatice de gestionare a datelor privind persoanele private de libertate pentru domeniul reintegrare socială se stabilesc prin decizie a directorului general al Administrației Naționale a Penitenciarelor.

Art. 248. — Activitățile în cadrul proiectelor cu finanțare externă nerambursabilă se organizează și se desfășoară cu respectarea condițiilor specifice prevăzute pentru fiecare arie de intervenție educațională, psihologică și socială.

Art. 249. — Documentele prevăzute la art. 245 constituie obiect al controlului administrativ și de specialitate.

TITLUL VIII

Dispoziții finale

Art. 250. — Anexele nr. 1—15 fac parte integrantă din prezentul regulament.

Penitenciarul .....

Aprob
Director adjunct educație și asistență psihosocială,
.....**ORARUL**
specialistului în luna ....

Ziua	Ora	Activitatea	Participanți	Loc de desfășurare	Observații
Luni					
Marți					
Miercuri					
Joi					
Vineri					
Sâmbătă					
Duminică					

Avizat*Șef Serviciu educație/asistență psihosocială,*
.....Întocmit

.....

REGISTRUL SPECIALISTULUI

Nr. crt.	Data	Numele, prenumele și data nașterii	Secția/Camera	Tipul activității/Descrierea pe scurt a solicitării persoanei private de libertate*)	Mod de soluționare/planificări ulterioare

*) În cazul în care activitatea derulată vizează evaluarea, în coloana 5 se consemnează doar tipul evaluării (inițială, periodică sau finală), concluziile acesteia regăsindu-se în fișa de specialitate din dosar, în aplicația informatică și în formularele necesare comisiilor.

În cazul în care activitatea derulată vizează consilierea, în coloana 5 se consemnează doar tipul consilierii (în funcție de nevoia identificată), concluziile acesteia regăsindu-se în fișa de specialitate din dosar, în fișele de consiliere și în aplicația informatică.

În cazul convorbirilor individuale, în coloana 5 se consemnează descrierea pe scurt a solicitării persoanei private de libertate.

Data consilierii .....

Motivația întâlnirii .....

Aspecte relevante din perspectiva intervenției educative/psihologice/sociale:

Semnătura specialistului

*ANEXA Nr. 5
la regulament*

Penitenciarul .....

Aprob
Director de unitate,
.....

Avizat
Director adjunct educație și asistență psihosocială,
.....

**MAPA DOCUMENTARĂ
a programului educativ**

.....
Coordonatorul programului
.....

Șef Serviciu educație
.....

Penitenciarul .....
Serviciul educație

ANUNȚ

În perioada ....., în secția/Penitenciarul (numărul secției sau numele unității, după caz) .....,
începe programul educativ .....

Cei care sunt interesați de participarea la acest program trebuie să facă o cerere scrisă pe care să o înainteze educatorului
până în data de .....

Întocmit
Coordonatorul programului,
.....

Șef Serviciu educație,
.....

Data afișării anunțului .....

Penitenciarul .....

ACT DE PRIMIRE-PREDARE A TELEVIZORULUI**Primire**

Subsemnatul(a) ....., legitimat(ă) cu B.I.(C.I.) seria ..... nr. ...., domiciliat(ă) în ....., str. .... nr. ...., bl. ...., ap. ...., județul ....., am predat la data de ..... persoanei private de libertate ....., fiul(fiica) lui ..... și al(a) ....., născut(ă) la data de ....., următoarele: .....

Sunt de acord ca în momentul luării în primire a televizorului de către persoana privată de libertate, acesta să fie verificat în interior și apoi sigilat.

Am luat cunoștință de faptul că din momentul luării în primire a televizorului de către persoana privată de libertate aceasta răspunde de el.

Consimt ca, dacă aparatul nu este ridicat în termen de 6 luni de la data liberării (transferului), acesta să intre în folosința locului de deținere.

Semnătură de predare

.....

Semnătură de primire

.....

Persoana privată de libertate ....., născut(ă) la data de ....., fiul(fiica) lui ..... și al(a) ....., am primit/am achiziționat* aparatul marca ..... tip ..... seria ..... și am luat cunoștință de următoarele:

Nu am voie:

- să desiglez aparatul sau să fac intervenții în el;
- să înstrăinez televizorul altor persoane private de libertate;
- să pretind de la celelalte persoane private de libertate servicii sau diverse facilități ori servicii pentru vizionare și folosire;
- să încalc programul zilnic de vizionare.

Aparatul a fost controlat în interior și sigilat în fața mea.

Am fost informat(ă) și sunt de acord ca în cazul în care televizorul nu este ridicat în termen de 6 luni de la data liberării (transferului), acesta să fie folosit în interesul locului de deținere.

Semnătura persoanei private de libertate

.....

DOVADĂ DE PREDARE-PRIMIRE**Predare**

Numele și prenumele ....., legitimat(ă) cu B.I.(C.I.) .... seria ..... nr. ...., adresa ....., am primit aparatul .....

Semnătură de primire

.....

* În cazul achiziționării televizorului, se completează doar secțiunea destinată persoanei private de libertate, iar agentul tehnic atașează factura/chitanța prezentului act de predare-primire.

Penitenciarul .....

DECLARAȚIE

Subsemnatul(a) ....., născut(ă) în data de ....., fiul(fiica) lui ..... și al(a) ....., condamnat(ă) ..... pentru infracțiunea de ....., prin prezenta declar că îmi asum întreaga responsabilitate pentru eventualele defecțiuni sau pagube provocate televizorului proprietate personală, marca ....., ca urmare a transportului acestuia cu ocazia transferului meu de la Penitenciarul ..... la Penitenciarul .....

Data

.....

Semnătura persoanei private de libertate

.....

Declarația a fost dată în prezența agentului tehnic.

Semnătura agentului tehnic

.....

Penitenciarul .....

ACT DE PREDARE-PRIMIRE A CALCULATORULUI PERSONAL Dat în fața mea,
.....

Subsemnatul(a), ..., legitimat(ă) cu B.I./C.I. seria ..... nr. ...., domiciliat(ă) în .....,
str. .... nr. ...., bl. ...., ap. ...., județul/sectorul ....., am predat la data de ..... persoanei
condamnate ....., fiul(fiica) lui ..... și al(a) ....., născut(ă) la data de .....,
următoarele:

— 1 (un) calculator marca ..... seria* ....., cu următoarea configurație, identificată direct sau
prin intermediul softului:

- sistem de operare Windows ....., tip microprocesor ....., frecvența .....
- volum memorie RAM ....., hard disk seria* ....., capacitate hard disk .....
- placă de bază seria* ....., CD/DVD-ROM seria* ....., placă video marca și seria* .....
- 1 (una) tastatură marca și seria* ....., 1 (un) mouse marca și seria* .....; și
- următorul software:

.....
.....
.....

— un număr de ..... CD/DVD-uri, conținând:

1. ....;
2. ....;
3. ....;
4. ....;
5. ....;
6. ....

Sunt de acord ca în momentul luării în primire a calculatorului de către persoana condamnată acesta să fie verificat în
interior și exterior și apoi sigilat.

Am luat cunoștință de faptul că din momentul luării în primire a calculatorului de către persoana condamnată aceasta
răspunde de el.

Am luat cunoștință de faptul și consimt ca, în situația în care calculatorul este neridicat în termen de 6 luni de la data
liberării sau transferului persoanei condamnate ....., acesta să poată fi folosit la desfășurarea de activități educative
cu persoanele condamnate.

Am predat

Am primit

.....

.....

* Se va menționa seria numai dacă citirea nu presupune dezasamblarea componentelor.

Penitenciarul .....

**ANGAJAMENT
privind condițiile de păstrare și utilizare a calculatorului personal**

Subsemnatul (persoana condamnată), ..., născut(ă) la data de ....., fiul(fiica) lui ..... și al(a) .....,
în urma primirii calculatorului personal, am fost informat că îmi este interzis:

- a) să folosesc calculatorul personal în alte scopuri decât cele pentru care am primit aprobare;
- b) să permit folosirea calculatorului personal de către alte persoane condamnate;
- c) să primesc și să folosesc CD-uri, DVD-uri și alte echipamente care au ca funcțiune inscripționarea de date, în format electronic, pe orice tip de suport extern, în afara celor aprobate de conducerea unității;
- d) să rulez sau să instalez orice programe ori aplicații pe calculatorul personal, ulterior primirii calculatorului;
- e) să conectez, prin orice mijloace, calculatorul personal la internet sau la alte echipamente care permit comunicarea cu alte echipamente ori cu exteriorul;
- f) să modific setările BIOS și de sistem ale calculatorului personal;
- g) să modific sau să dezactivez parolele de administrator, de BIOS sau de administrator de sistem;
- h) să utilizez calculatorul personal în scopul contactării altor persoane din interiorul sau din exteriorul locului de deținere;
- i) să imprim sau să inscripționez orice informații pe suport hârtie, pe DVD, CD sau pe orice tip de suport de stocare, fără acordul scris al directorului așezământului de deținere;
- j) să intervin asupra carcaselor constitutive ale calculatorului personal și asupra sigiliilor aplicate acestora.

Totodată, îmi asum următoarele obligații:

- a) să asigur accesul persoanei desemnate de administrația penitenciarului la calculatorul personal pentru verificarea respectării condițiilor tehnice și de utilizare a acestuia;
- b) în cazul obținerii aprobării pentru imprimare sau inscripționare, să suport costurile aferente imprimării ori să pun la dispoziție CD-urile/DVD-urile necesare inscripționării;

c) în cazul defectării sau al necesității de upgradare, să suport reparațiile calculatorului personal ori upgrade-ul acestuia și să anunț familia sau o persoană anume desemnată spre a se prezenta la penitenciar să ridice calculatorul pentru a fi reparat/upgradat;
 d) în cazul în care sunt transferat în alt penitenciar, mă oblig să anunț familia sau o altă persoană spre a ridica de la penitenciar calculatorul;

e) la returnarea calculatorului personal cu ocazia liberării sau către familie ori persoana agreată de mine, ulterior salvării informațiilor specificate pe CD/DVD de unică scriere de către persoana desemnată de administrația locului de dețineră, îmi exprim acordul ca hard diskul să fie formatat.

Am luat cunoștință de faptul că nerespectarea oricărei interdicții sau obligații dintre cele de mai sus poate duce la retragerea aprobării privind utilizarea calculatorului și poate atrage răspunderea disciplinară.

Am fost informat cu privire la consecințele neridicării calculatorului în termen de 6 luni de la data transferului sau a liberării.

Calculatorul a fost controlat în fața mea. După aplicarea sigiliului am efectuat proba și certific faptul că acesta se află în stare de funcționare.

Data

.....

Semnătura persoanei condamnate

.....

Dat în fața .....

*ANEXA Nr. 11
la regulamentul*

Penitenciarul .....

**REGISTRU
de evidență a calculatoarelor personale primite de persoanele condamnate**

Semnificația coloanelor din tabelul de mai jos este următoarea:

A — Descrierea și datele de identificare ale calculatorului personal

B — Data restituirii* și datele de identificare ale funcționarului care a realizat operațiunea de restituire

Nr. crt.	Data primirii	Persoana condamnată			A	Persoana care a predat calculatorul personal			B
		Numele și prenumele	Data nașterii	Părinții		Numele și prenumele	Seria și numărul actului de identitate	Domiciliul	

* Se înscrie, după caz, ziua în care:

— calculatorul a fost predat persoanei desemnate de către persoana privată de libertate;

— calculatorul a fost predat persoanei private de libertate la liberare;

— calculatorul a fost predat persoanei private de libertate cu ocazia transferării, atunci când există aprobarea necesară în acest sens.

*ANEXA Nr. 12
la regulamentul*

Penitenciarul .....

Exemplar nr. ...

DOVADĂ DE PREDARE-PRIMIRE

Numele și prenumele ....., legitimat(ă) cu B.I./C.I. seria ... nr. ....

Adresa .....

Am primit calculatorul marca ....., seria ....., cu următoarea configurație, identificată direct sau prin intermediul softului:

— sistem de operare Windows ....., tip microprocesor ....., frecvența .....

— volum memorie RAM ....., hard disk seria* ....., capacitate hard disk .....

— placă de bază seria* ....., CD/DVD-ROM seria* .....

— placă video marca și seria* .....

— 1 (una) tastatură marca și seria* .....

— 1 (un) mouse marca și seria* .....

— următorul software:

.....

.....

.....

.....

Am predat

.....

Am primit

.....

* Se va menționa seria numai dacă citirea nu presupune dezasamblarea componentelor.

Penitenciarul .....

Aprob
Director unitate,
.....Avizat
Director adjunct educație și asistență psihosocială,
.....**MAPA DOCUMENTARĂ**
a programului de asistență psihologică.....
Coordonatorul programului
....
Șef Serviciu asistență psihosocială
.....Penitenciarul .....
Serviciul asistență psihosocială**CONTRACT TERAPEUTIC**
(se completează și se particularizează în funcție de programul derulat)

Numele și prenumele: .....

Data nașterii: ..... Părinții: ...../.....

Prin prezentul document declar că am fost informat despre caracteristicile, obiectivele, regulile și criteriile de excludere din program și sunt de acord cu respectarea acestora.

Concret, accept voluntar următoarele reguli:

1. Să particip la toate activitățile programului și la fiecare dintre domeniile de intervenție.

Activități:
.....
.....
.....

2. Să nu provoc și să nu agresez (fizic sau verbal) specialiștii care intervin în procesul meu terapeutic, nici personalul și nici restul deținuților.

3. Sunt de acord ca în perioada includerii în programul ..... specialiștii care intervin în procesul meu terapeutic să aibă acces la datele personale cuprinse în fișa medicală și la orice alte informații de interes pentru desfășurarea activităților specifice.

4. Mă angajez ca în perioada includerii în programul ..... să particip la întâlnirile (individuale și de grup) programate, să efectuez temele stabilite de specialiști și să respect toate regulile de grup.

5. În perioada participării la programul ..... nu voi consuma droguri, medicamente sau alte substanțe psihoactive, cu excepția celor recomandate de medic.

6. Sunt de acord ca nerespectarea acestor reguli să ducă la excluderea temporară sau definitivă din programul de activități terapeutic, precum și la sancționarea mea conform reglementărilor în vigoare.

Am luat cunoștință de toate criteriile de excludere din program.

Ca urmare a primirii acestor informații am avut posibilitatea de a lămuri orice neclaritate și de a primi mai multe informații despre drepturile și obligațiile legate de program și prin urmare accept voluntar regulile.

Data și locul:
.....Semnătura persoanei private de libertate
.....Semnătura psihologului
.....

Penitenciarul .....

Serviciul asistență psihosocială

PREZENȚA
persoanelor private de libertate la programul de asistență psihologică .....

Nr. crt.	Numele și prenumele	Perioada desfășurării activităților (.....—.....)																Nr. ore prezență	Nr. ore prevăzute	
		data	data	data	data	data	data	data	data	data	data	data	data	data	data	data	data			
1																				
2																				
3																				
4																				
5																				
6																				
7																				
8																				
9																				
10																				
11																				
12																				
...																				

Întocmit

.....

NOTĂ:

Rubrica „Perioada desfășurării activităților” va conține un număr de spații echivalent cu numărul de ședințe cuprinse în program. La fiecare ședință se trece data și se bifează în dreptul fiecărui participant prezența (P) sau absența (A) la activitate. Absența motivată se va nota AM. În cazul în care un participant nu mai face parte din grupul de lucru, se va nota motivul pe rândul corespunzător numelui său.

La sfârșitul programului se vor completa coloanele: „Nr. ore prezență”, numărând datele la care fiecare persoană a fost prezentă la program, și „Nr. ore prevăzute” — numărul ședințelor prevăzute în program.

Penitenciarul .....

Serviciul asistență psihosocială

PROTOCOL DE ACTIVITATE*

Data ..... grupul ..... întâlnirea nr. ....

Absenți (eventual și motivația)		
Activitatea (se vor consemna și instrumentele utilizate; de exemplu, joc de rol, fișa de lucru	Aspecte psihologice relevante (efectele din perspectiva atingerii scopului propus, rezistențe activate etc.)	Observații
Activitatea 1		
Activitatea 2		
Activitatea 3		
Activitatea 4		
Concluziile întâlnirii (se va menționa și data următoarei întâlniri, pentru persoanele care participă la consiliere individuală)		

Psiholog
(coordonatorul grupului)

.....

* Se va completa la fiecare întâlnire de grup din cadrul programului.

Penitenciarul .....

RAPORT DE EVALUARE FINALĂ A PROGRAMULUI.....
perioada de desfășurare .....

1. Principalele observații pentru evaluarea programului (grad de implicare, motivație pentru schimbare, modalitate de evaluare, număr de participanți care au finalizat programul, calificativele obținute de participanți și scurte observații cu privire la fiecare participant)

Rezultatele obținute de persoanele înscrise la programul ..... se regăsesc în tabelul de mai jos:

Numele și prenumele	Data nașterii	Rezultatele obținute	Observații

2. Concluziile evaluării programului (se raportează la obiectivele programului, precum și la justificarea inițială a acestuia) .....

Data evaluării: .....

Membrii echipei pluridisciplinare/colaboratori (numele și prenumele, gradul profesional):

.....
 .....
 .....

VăzutDirector adjunct educație și asistență psihosocială,
.....Șef Serviciu asistență psihosocială,
.....ÎntocmitCoordonator program,
.....ANEXA Nr. 14
la regulamentul

Penitenciarul .....

AprobDirector unitate,
.....AvizatDirector adjunct educație și asistență psihosocială,
.....

M A P A
programului de asistență socială

.....
Coordonatorul programului.....
Șef Serviciu asistență psihosocială
.....

Penitenciarul .....
 Serviciul asistență psihosocială

FIȘĂ DE ACTIVITATE*

Data ..... grupul ..... întâlnirea nr. ....

Absenți (eventual și motivația):		
Activitatea (se consemnează și instrumentele utilizate, de exemplu: dezbateri, joc de rol etc.)	Aspecte relevante (atingerea obiectivului propus, probleme identificate etc.)	Observații
Activitatea 1		
Activitatea 2		
Activitatea 3		
Activitatea 4		
Concluziile întâlnirii:		

Asistent social
 (coordonatorul grupului)

.....

*Se va completa la fiecare întâlnire de grup din cadrul programului.

Penitenciarul .....
 Serviciul asistență psihosocială

PREZENȚA
 persoanelor private de libertate la programul .....

Nr. crt.	Numele și prenumele	Perioada desfășurării activităților (.....-.....)																Nr. ore prezență	Nr. ore prevăzute	
		data	data	data	data	data	data	data	data	data	data	data	data	data	data	data	data			
1																				
2																				
3																				
4																				
5																				
6																				
7																				
8																				
9																				
10																				
11																				
12																				
...																				

Întocmit

.....

NOTĂ:

Rubrica „Perioada desfășurării activităților” va conține un număr de spații echivalent numărului de ședințe cuprinse în program. La fiecare întâlnire se trece data și se bifează în dreptul fiecărui participant prezența (P) sau absența (A) la activitate. Absența motivată se va nota AM. În cazul în care un participant nu mai face parte din grupul de lucru, se va nota motivul pe rândul corespunzător numelui său.

La sfârșitul programului se vor completa coloanele: „Nr. ore prezență”, însumând datele la care fiecare persoană a fost prezentă la program, și „Nr. ore prevăzute” — numărul ședințelor prevăzute în program.

Penitenciarul .....

RAPORT DE EVALUARE FINALĂ A PROGRAMULUI.....
perioada de desfășurare .....

1. Principalele observații pentru evaluarea programului (grad de implicare, motivație pentru schimbare, modalitate de evaluare, număr de participanți care au finalizat programul, calificative obținute de participanți și scurte observații cu privire la fiecare participant)

Rezultatele obținute de persoanele înscrise la programul ..... se regăsesc în tabelul de mai jos:

Numele și prenumele	Data nașterii	Rezultatele obținute	Observații

2. Concluziile evaluării programului (se raportează la obiectivele programului, precum și la justificarea inițială a acestuia)
Data evaluării .....

Membrii echipei pluridisciplinare/colaboratori (numele și prenumele, gradul profesional):

.....
.....
.....

Văzut

Director adjunct educație și asistență psihosocială,

.....

Șef serviciu asistență psihosocială,

.....

Întocmit

Coordonator program,

.....

ANEXA Nr. 15)
la regulamentul*

	Ecuson pentru persoanele private de libertate cu responsabilități în cadrul activităților de reintegrare socială		
	Nume și prenume: _____	Tipul responsabilității: _____ _____	
Regimul: _____	Acces permis în următoarele spații: _____ _____	Director, _____	
Secția: _____	L.S.		
Camera: _____			

*) Anexa nr. 15 este reprodusă în facsimil.

EDITOR: PARLAMENTUL ROMÂNIEI — CAMERA DEPUTAȚILOR

„Monitorul Oficial” R.A., Str. Parcului nr. 65, sectorul 1, București; C.I.F. RO427282,
IBAN: RO55RNCB0082006711100001 Banca Comercială Română — S.A. — Sucursala „Unirea” București
și IBAN: RO12TREZ7005069XXX000531 Direcția de Trezorerie și Contabilitate Publică a Municipiului București
(alocat numai persoanelor juridice bugetare)

Tel. 021.318.51.29/150, fax 021.318.51.15, e-mail: marketing@ramo.ro, internet: www.monitoruloficial.ro

Adresa pentru publicitate: Centrul pentru relații cu publicul, București, șos. Panduri nr. 1,
bloc P33, parter, sectorul 5, tel. 021.401.00.70, fax 021.401.00.71 și 021.401.00.72

Tiparul: „Monitorul Oficial” R.A.

5 948368 527669